

Saksframlegg

Arkivsak
20/33500-49

Saksbehandler
Linda Merethe Harbo-
Haase

Behandles av
Slemmestad lokalsamfunnsutvalg

Møtedato
19.04.2023

Godkjenning av protokoll fra møte 16. mars 2023

Forslag til vedtak:

1. Protokoll fra møtet i Slemmestad lokalsamfunnsutvalg 16. mars 2023 godkjennes slik den foreligger.

1. Sammendrag og konklusjon

Vedlagt oversendes protokoll fra møtet i Slemmestad lokalsamfunnsutvalg 16. mars 2023 for godkjenning.

Dokumentet er elektronisk godkjent.

Vedlegg:

Protokoll Slemmestad lokalsamfunnsutvalg 16.03.23

Saksprotokoll

Arivsak
20/33500

Saksbehandler
Linda Merethe Harbo-Haase

Behandlet av
1 Slemmestad lokalsamfunnsutvalg

Møtedato
19.04.2023

Saksnr.
16/23

Godkjenning av protokoll fra møte 16. mars 2023

Slemmestad lokalsamfunnsutvalg har behandlet saken i møte 19.04.2023 sak 16/23

Behandling

Innstilling vedtatt.

Innstilling/Vedtak

Protokoll fra møtet i Slemmestad lokalsamfunnsutvalg 16. mars 2023 godkjennes slik den foreligger.

Møteprotokoll

Slemmestad lokalsamfunnsutvalg

Dato	Tid	Sted
16.03.2023	17:00 – 20:30	Formidlingssalen, Slemmestad innbyggertorg

Møtet ble ledet av Elisabeth Takle Bye.

Innkalte:

Funksjon	Navn	Møtte for
Leder i utvalg	Elisabeth Takle Bye	
Nestleder	Eirik Davidsen	
Utvalgsmedlem	Daniela Torsvik	
Utvalgsmedlem	Rolf Fredrik Lilliedahl Karlsen	
Varamedlem	Geir Tvedt	Morten Gjeruldsen
Utvalgsmedlem	Johanne Narjord Thue	
Utvalgsmedlem	Adam Stormer Vadseth	

Forfall:

Morten Gjeruldsen

Fra administrasjonen:

Administrasjonens representant	konstituert avdelingsleder Liv Hegmann
Protokollfører	rådgiver Linda Merethe Harbo-Haase

[Click here to enter text.](#)

Det var ingen merknader til innkallingen.

Saksliste

Side

Saker til behandling

12/23	20/33500-47	Godkjenning av protokoll fra møte 9. februar 2023	3
13/23	22/00058-112	Søknad om tilskudd fra Torvbråten vel - benker	3
14/23	22/00058-114	Søknad om tilskudd til kulturfestival fra Røyken Blues Klubb	4
15/23	22/00058-115	Søknad om tilskudd - Zekken barne- og ungdomsteater - Gratis teaterforestilling	6

Saker til behandling

12/23 Godkjenning av protokoll fra møte 9. februar 2023

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Slemmestad lokalsamfunnsutvalg	16.03.2023	12/23

Utvalgleaders forslag til vedtak:

1. Protokoll fra møtet i Slemmestad lokalsamfunnsutvalg 9. februar 2023 godkjennes slik den foreligger.

Behandling

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Innstilling/Vedtak

Protokoll fra møtet i Slemmestad lokalsamfunnsutvalg 9. februar 2023 godkjennes slik den foreligger.

[Lagre vedtak]

13/23 Søknad om tilskudd fra Torvbråten vel - benker

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Slemmestad lokalsamfunnsutvalg	16.03.2023	13/23

Forslag til vedtak:

1. Slemmestad lokalsamfunnsutvalg imøtekommer søknad fra Torvbråten vel med inntil kr. [ ] til tre benker langs Vardeveien på Torvbråten.
2. Søker sørger for å innhente godkjenning til å sette opp benkene i tråd med gjeldende lover og regler.

Lokalsamfunnsutvalgets bidrag skal fremgå av evt. markedsføringsmateriell.

Behandling

Forslag til totalsum på kr. 8 000,-

Innstillingen og forslag til totalsum ble enstemmig vedtatt.

Innstilling/Vedtak

1. Slemmestad lokalsamfunnsutvalg imøtekommer søknad fra Torvbråten vel med inntil kr. 8 000,- til én benk langs Vardeveien på Torvbråten.
2. Søker sørger for å innhente godkjenning til å sette opp benkene i tråd med gjeldende lover og regler.

Lokalsamfunnsutvalgets bidrag skal fremgå av evt. markedsføringsmateriell.

[Lagre vedtak]

14/23 Søknad om tilskudd til kulturfestival fra Røyken Blues Klubb

Behandlet av

Møtedato

Saksnr.

Forslag til vedtak:

1. Slemmestad lokalsamfunnsutvalg imøtekommer søknad fra Røyken Blues Klubb med inntil kr. 22 000,- til ungdommens kulturfestival på Slemmestad MEK lørdag 10. juni 2023.
2. Lokalsamfunnsutvalgets bidrag skal fremgå av markedsføringsmateriell. Arrangementet skal legges ut på hvaskjeriasker.no

Behandling

Nytt forslag til tilleggspunkt i vedtaket:

«Det forutsettes at ungdomsskolene i områdene rundt inviteres inn slik at dette arrangementet markedsføres i skolenes kanaler.»

Innstillingen med nytt tilleggspunkt ble enstemmig vedtatt.

Innstilling/Vedtak

1. Slemmestad lokalsamfunnsutvalg imøtekommer søknad fra Røyken Blues Klubb med inntil kr. 22 000,- til ungdommens kulturfestival på Slemmestad MEK lørdag 10. juni 2023.
2. Lokalsamfunnsutvalgets bidrag skal fremgå av markedsføringsmateriell. Arrangementet skal legges ut på hvaskjeriasker.no
3. Det forutsettes at ungdomsskolene i områdene rundt inviteres inn slik at dette arrangementet markedsføres i skolenes kanaler.

[Lagre vedtak]

15/23 Søknad om tilskudd - Zekken barne- og ungdomsteater - Gratis teaterforestilling

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Slemmestad lokalsamfunnsutvalg	16.03.2023	15/23

Forslag til vedtak:

1. Saken legges fram uten forslag til vedtak.

Behandling

Johanne Narjord Thue stilte spørsmål om sin habilitet og fratrådte. Narjord Thue ble enstemmig erklært inhabil, jfr. forvaltningsloven §6, pkt. a og c.

Omforent forslag til vedtak:

«Slemmestad lokalsamfunnsutvalg imøtekommer søknad fra Zekken barne- og ungdomsteater med inntil kr. 7 200,- til gratis forestilling for ungdom på Slemmestad MEK 29. mars 2023.»

Innstilling/Vedtak

Slemmestad lokalsamfunnsutvalg imøtekommer søknad fra Zekken barne- og ungdomsteater med inntil kr. 7 200,- til gratis forestilling for ungdom på Slemmestad MEK 29. mars 2023.

[Lagre vedtak]

Referater:

Dialog med Slemmestad Brygge v/ Sten-Arthur Sælør rundt	
--	--

<p>innspill til uteområder og lekeplasser i Slemmestad sentrum, samt informasjon rundt status Slemmestad sentrum</p>	
<p>Dialog rundt utkast til ny nærdemokratisk ordning:</p>	<p>Høringsfrist 25. april.</p> <p>https://www.asker.kommune.no/asker-mot-2030/saker-pa-horing-og-kunngjoringer/horing-forslag-til-ny-nardemokratiordning/</p>
<p>Planlegge ekstramøtet 24. april (eldre som ressurs) og fellesmøtet 25. mai (hurtigbåt/tverrforbindelse), samt neste møte 19. april</p>	<p>Ekstramøte 24. april – Unge eldre, eldre som ressurs. Forsker Lars Kobro vil holde en presentasjon <i>Fra eldrebølge til seniorkraft</i>. Gisle Hage og Evjetun – nye boformer.</p> <p>Leder for utvalg for velferd kommer.</p> <p>Planleggingsmøte i uke 12: Elisabeth, Eirik og Rolf deltar i planleggingsgruppa.</p> <p>Fellesmøte 25. mai – på Oslofjordmuseet sammen med Heggedal lokalsamfunnsutvalg og Vollen Vel.</p> <p>Tema: hurtigbåt, tverrforbindelse og soneinndeling.</p> <p>Ordfører og politikere kommer.</p> <p>Ordinært møte 19. april:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Invitere direktør for medborgerskap, Christer Best Gudbrandsen og politiker Kari Sofie Bjørnsen for å diskutere ny nærdemokratisk ordning. - Tåjeparken - Evjetun? Tomt til bofellesskap - Pårørende kontakt - Status på tilskudd/bruk av tilskudd der innbyggertorget har vært delaktig i søknadsprosessen
<p>Informasjon fra administrasjonen</p>	<p>Økonomisk situasjon –</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - Ramme for lokalsamfunnsutvalgene med ½ års effekt kr. 250 000,- pr. utvalg. For Slemmestad lokalsamfunnsutvalg ble kr. 70 000,- til Vollen Dykkeklubb bevilget i fjor, men ble utbetalt i år. Denne summen trekkes fra rammen på 250 000,- i 1. halvår 2023. - All øvrig drift må holdes innenfor denne rammen. - Sommeraktiviteter for unge – overført fra oppvekst til medborgerskap. Kr. 600 000,- fra aktivitetspotten og Bufdir. - Ungt utenforskap – informasjon gis i neste møte - Frivilligsentral i Åros er etablert - I juniutgaven av <i>Askermagasinet</i> kommer det sak om lokalsamfunnsutvalgene
<p>Ungdomskveld/spillkveld / Adam og Johanne.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Oppmøte 3 stk. Vellykket for de som kom - Trenger litt tid for å spre ryktet og at tilbudet blir kjent - Tre ganger igjen - Honorar til både Adam og Johanne – leder tar dette opp med nærmiljøsentralen

Saksframlegg

Arkivsak

23/04752-2

Saksbehandler

Christer Best
Gulbrandsen

Behandles av

Slemmestad lokalsamfunnsutvalg
Tofte lokalsamfunnsutvalg
Heggedal lokalsamfunnsutvalg
Utvalg for medborgerskap

Møtedato

19.04.2023
19.04.2023
20.04.2023
27.04.2023

Høring - forslag til ny nærdemokratiordning i Asker kommune

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Utvalget gir følgende innspill til høringen:

- ...
- ...
- ...

1. Sammendrag og konklusjon

Kommunedirektøren inviterer her lokalsamfunnsutvalgene og utvalg for medborgerskap til å gi sine innspill til høringsnotat om ny nærdemokratiordning i Asker kommune. Kommunedirektøren mener det er klokt å vedta ny ordning før sommeren 2023, for å kunne bygge direkte videre på det arbeidet som har vært gjort i lokalsamfunnsutvalgene når disse opphører.

Kommunedirektøren har sendt på høring et forslag om at Asker kommune skal videreføre en nærdemokratiordning, men med en annen organisasjonsform enn prøveordningen med lokalsamfunnsutvalg.

Kommunedirektøren foreslår at Asker kommune skal ha 8 nærutvalg, som er knyttet til hvert sitt innbyggertorg. Disse bør ha en særstilling i Asker kommune som talerør for lokalsamfunnet og være kommunens viktigste samskapingspartnere lokalt. For å

stå så fritt som mulig bør disse utvalgene ha juridisk status som frivillige organisasjoner, men deres spesielle status hjemles i form av samarbeidsavtaler med kommunen.

Frivilligheten har frist til 25. april for å uttale seg, og kommunedirektøren vil sørge for en presentasjon av høringsinnspillene i utvalg for medborgerskap sitt møte 27. april.

2. Bakgrunn for saken/saksopplysninger

Prøveordningen med lokalsamfunnsutvalg utløper til sommeren i år.

Følgforskningen har dokumentert at en nærdemokratiordning har stort potensial for å utløse lokal samskaping og engasjement. Lokalsamfunnsutvalgene har lagt ned et stort og viktig arbeid. Samtidig viser forskningen også at den løsningen Asker har valgt med kommunale utvalg etter kommuneloven er veldig krevende. En slik løsning medfører strenge krav til hvordan arbeidet i utvalgene organiseres, og kommunen må bruke mesteparten av sine ressurser på saksbehandling og organisering og gjennomføring av møter. Forskningen viser at utvalgene har vært nødt til å utfordre kommunelovens strenge rammer for å få til de gode tiltakene i lokalsamfunnet som de har iverksatt. Følgforskningen peker ellers på at en varig ordning bør dekke hele kommunen.

Forslaget tar utgangspunkt i innbyggertorgene som fysisk «base» og tilknytningspunkt mot kommuneorganisasjonen. Dette er i tråd med de opprinnelige ambisjonene for innbyggertorgene som lokaldemokratisk nettverksdriver. Forslaget medfører da at kommunens innsats overfor nærdemokratiet flyttes fra saksbehandling til å støtte opp om lokale, frivillige initiativer.

Følgforskningen avsluttes endelig sommeren 2023, men kommunedirektøren har mottatt et notat med de konklusjonene forskerne kan trekke og som det er nødvendig å vite om for å kunne foreta veivalg. Dette er vedlagt.

Kommunedirektøren har sendt ut et notat på høring med frist for å uttale seg 25. april. Dette er også vedlagt, og kommunedirektøren viser til disse to notatene for øvrige saksopplysninger.

Saken vil bli fulgt opp i en samlet sak om evaluering av politisk struktur i formannskap og kommunestyre i siste møterunde før sommeren 2023.

3. Sakens relevans for de tre bærekraftsdimensjonene

Miljø

En velfungerende nærdemokratiordning kan bidra til mer velfungerende lokale klima- og miljøtiltak.

Økonomi

Ordningen som foreslått vil ha omtrent samme økonomiske omfang som dagens omfang med lokalsamfunnsutvalg. En nærdemokratiordning kan tenkes å skape økt press på nye kommunale bevilgninger, men vil samtidig kunne bidra til at kommunen og lokal frivillighet sammen kan finne bedre og mer kostnadseffektive løsninger på felles utfordringer.

Sosiale forhold

En velfungerende nærdemokratiordning kan bidra til at lokalsamfunnet selv får bedre styring med eller påvirkning på lokale forhold. Det kan bidra til bedre løsninger for alle, og være mer sosialt bærekraftig på sikt.

4. Tidligere behandling

Sak om reglement for lokalsamfunnsutvalg ble behandlet i Asker kommunestyre 28. januar 2020 (sak 20/3).

5. Kommunedirektørens vurdering

Kommunedirektøren mener høringsforslaget beskriver en gjennomførbar utvidelse av nærdemokrati til å dekke hele kommunen. Kommunedirektøren vil med støtte i følgeforskningen fraråde å videreføre en ordning hvor nærdemokrati skjer gjennom kommunale utvalg som må følge kommuneloven. Dette er både dyrt, byråkratisk og fremmedgjørende for mange innbyggere.

Kommunedirektøren mener kommunen bør ha en nærdemokratiordning, og at det må være lokal frivillighet som har mest mulig styring over hvordan denne ser ut og hva nærdemokratiorganer skal beskjeftige seg med. Kommunedirektøren mener det utsendte høringsforslaget viser en god måte å gjøre dette på. Samtidig håper kommunedirektøren at høringsinnspillene kan bidra til å skape en enda bedre løsning, og inviterer lokalsamfunnsutvalgene og utvalg for medborgerskap til å bidra med sine forslag.

Lars Bjerke
kommunedirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent.

Vedlegg:

Høringsnotat om nærdemokratiordning

Notat fra følgeforskning om lokalsamfunnsutvalg

Saksprotokoll

Arivsak
23/04752

Saksbehandler
Christer Best Gulbrandsen

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Slemmestad lokalsamfunnsutvalg	19.04.2023	17/23
2 Tofte lokalsamfunnsutvalg	19.04.2023	12/23
3 Heggedal lokalsamfunnsutvalg	20.04.2023	18/23
4 Utvalg for medborgerskap	27.04.2023	20/23

Høring - ny nærdemokratiordning

Slemmestad lokalsamfunnsutvalg har behandlet saken i møte 19.04.2023 sak 17/23

Behandling

Det ble fremmet slikt omforent forslag:

«Kommunedirektørens høringsnotat må sees i sammenheng med kommunens Temaplan for Medborgerskap. Lokalsamfunnsutvalgene er forankret i Temaplan for Medborgerskap 2021 til 2033. Temaplanens slagord er: «Sammen for å nå målene». Kommunen bruker også ordet samskaping, at kommune og frivillige er likeverdige parter og at vi skal løse fremtidens utfordringer i fellesskap.

Lokalsamfunnsutvalgene har fungert som en prøveordning i tre år, reelt har vi bare fungert i ca. et år. Vi i Slemmestad lokalsamfunnsutvalg ønsket å være med i utvalget for å bli bedre kjent over kommune- og fylkesgrense når kommunene ble slått sammen. Dette er vi på god vei til å lykkes med, men er ikke i mål ennå. Det er fremdeles skille både i lokalbefolkning og i kommunen. Slemmestad lokalsamfunnsutvalg har vært en viktig pådriver både ut i lokalsamfunnet og inn i kommunen for å "bygge" lokalsamfunnene sammen.

Det er ved flere anledninger lagt vekt på at det har vært vanskelig å fungere under kommuneloven og at lokalsamfunnsutvalgene har brutt loven ved flere anledninger. Vi vet ikke når eller hva vi har gjort når vi har brutt loven. Slemmestad lokalsamfunnsutvalg har ikke opplevd utfordringer ved å være

underlagt kommuneloven. Utvalget opplever heller ikke manglende frihet, som sies å skulle bli bedre i forslaget fra kommunedirektøren.

Flere steder er det referert til og lagt vekt på notatet fra universitetet i Sørøst-Norges følgeforskning. Som vi har forstått er dette bare et notat og ikke en sluttevaluering. Det er bl.a. illustrasjoner i det notatet som kun er illustrasjon og ikke vektlagt med riktige opplysninger.

Vi i vårt område står foran store endringer, det skal bygges en helt ny «by» i Slemmestad og det er da essensielt at lokalbefolkningen får være med på utviklingen og at kommunen og politikere føles nære. Derfor er det viktig at det finnes et politisk oppnevnt utvalg, som lokalsamfunnsutvalg, i dette området. Det gir en større troverdighet og legitimitet ut i lokalbefolkningen og også inn i administrasjonen i kommunen enn å være en «spesiell frivillig organisasjon. Ved å gi en frivillig organisasjon / forening en spesiell avtale med kommune vil det skape forskjeller i de ulike lokalsamfunnene, da det allerede i dag er problematisk å engasjere frivillige i de fleste områdene.

- I motsetning til kommunaldirektøren mener vi at det er mulig å trappe opp de nærdemokratiske ordninger i de forskjellige områdene i Asker. Alle 8 behøver ikke startes opp samtidig.*
- Høres ut som en vanskelig oppgave å være en spesiell organisasjon i forhold til alle andre organisasjoner i et lokalmiljø. Det vil skape ulikheter i de forskjellige lokalmiljøene i kommunen. Tror vi noen vil påta seg ansvar for dette når man i tillegg vil være økonomisk ansvarlig i et styre?*
- Dagens ordning ved å være folkevalgt og med i den politiske strukturen gir en større legitimitet i lokalmiljøet og i administrasjonen i kommunen enn å være en paraplyorganisasjon med samarbeidsavtale med kommunen. Vi vet det er vanskelig å få frivillige til å stille og tror derfor dette vil gjøre at det blir forskjeller i de ulike lokalmiljøene i Asker.*
- Tilskuddsmidlene er ikke det viktigste. Tilgangen til administrasjonen, politikere og å få tid til å opparbeide tillit i lokalbefolkningen om at det er mulig å gjøre en forskjell, er viktigere. Godtgjørelse er viktig spesielt for å få med seg de unge.*
- Ved å være folkevalgt og med i den politiske strukturen vil det være naturlig å ha kontakt med de andre utvalgene og de forskjellige sektorene i kommunen for å få kjennskap til hva som skjer i lokalmiljøet. Det bør være satt opp noen faste møteplasser.*
- Nåværende prøveordning var ment å bli evaluert før det skulle besluttes hvordan de nærdemokratiske ordningene skulle fortsettes. På grunn av pandemien og ett år ekstra prøveordning er ikke evalueringen og anbefalingene fra universitetet i Sørøst-Norge ferdig ennå.*

Vi vil derfor anbefale å utsette avgjørelsen til neste kommunestyre og i mellomtiden opprette et oppgaveutvalg for nye nærdemokratiordninger som skal

bruke den erfaringen som allerede foreligger og utrede de fremtidige nærdemokratiske ordninger i Asker kommune.

For å opprettholde kontinuiteten i de lokalmiljøene der det allerede er lokalsamfunnsutvalg er det kanskje mulig å prolongere dagens ordning ut 2023 og bruke den tiden til å utrede nærmere hva de forskjellige lokalmiljøene ønsker.»

Slemmestad lokalsamfunnsutvalg

Innstilling/Vedtak

Kommunedirektørens høringsnotat må sees i sammenheng med kommunens Temaplan for Medborgerskap. Lokalsamfunnsutvalgene er forankret i Temaplan for Medborgerskap 2021 til 2033. Temaplanens slagord er: «Sammen for å nå målene». Kommunen bruker også ordet samskaping, at kommune og frivillige er likeverdige parter og at vi skal løse fremtidens utfordringer i fellesskap.

Lokalsamfunnsutvalgene har fungert som en prøveordning i tre år, reelt har vi bare fungert i ca. et år. Vi i Slemmestad lokalsamfunnsutvalg ønsket å være med i utvalget for å bli bedre kjent over kommune- og fylkesgrense når kommunene ble slått sammen. Dette er vi på god vei til å lykkes med, men er ikke i mål ennå. Det er fremdeles skille både i lokalbefolkning og i kommunen. Slemmestad lokalsamfunnsutvalg har vært en viktig pådriver både ut i lokalsamfunnet og inn i kommunen for å "bygge" lokalsamfunnene sammen.

Det er ved flere anledninger lagt vekt på at det har vært vanskelig å fungere under kommuneloven og at lokalsamfunnsutvalgene har brutt loven ved flere anledninger. Vi vet ikke når eller hva vi har gjort når vi har brutt loven. Slemmestad lokalsamfunnsutvalg har ikke opplevd utfordringer ved å være underlagt kommuneloven. Utvalget opplever heller ikke manglende frihet, som sies å skulle bli bedre i forslaget fra kommunedirektøren.

Flere steder er det referert til og lagt vekt på notatet fra universitetet i Sørøst-Norges følgeforskning. Som vi har forstått er dette bare et notat og ikke en sluttevaluering. Det er bl.a. illustrasjoner i det notatet som kun er illustrasjon og ikke vektlagt med riktige opplysninger.

Vi i vårt område står foran store endringer, det skal bygges en helt ny «by» i Slemmestad og det er da essensielt at lokalbefolkningen får være med på utviklingen og at kommunen og politikere føles nære. Derfor er det viktig at det finnes et politisk oppnevnt utvalg, som lokalsamfunnsutvalg, i dette området. Det gir en større

troverdighet og legitimitet ut i lokalbefolkningen og også inn i administrasjonen i kommunen enn å være en «spesiell frivillig organisasjon. Ved å gi en frivillig organisasjon / forening en spesiell avtale med kommune vil det skape forskjeller i de ulike lokalsamfunnene, da det allerede i dag er problematisk å engasjere frivillige i de fleste områdene.

- I motsetning til kommunaldirektøren mener vi at det er mulig å trappe opp de nærdemokratiske ordninger i de forskjellige områdene i Asker. Alle 8 behøver ikke startes opp samtidig.
- Høres ut som en vanskelig oppgave å være en spesiell organisasjon i forhold til alle andre organisasjoner i et lokalmiljø. Det vil skape ulikheter i de forskjellige lokalmiljøene i kommunen. Tror vi noen vil påta seg ansvar for dette når man i tillegg vil være økonomisk ansvarlig i et styre?
- Dagens ordning ved å være folkevalgt og med i den politiske strukturen gir en større legitimitet i lokalmiljøet og i administrasjonen i kommunen enn å være en paraplyorganisasjon med samarbeidsavtale med kommunen. Vi vet det er vanskelig å få frivillige til å stille og tror derfor dette vil gjøre at det blir forskjeller i de ulike lokalmiljøene i Asker.
- Tilskuddsmidlene er ikke det viktigste. Tilgangen til administrasjonen, politikere og å få tid til å opparbeide tillit i lokalbefolkningen om at det er mulig å gjøre en forskjell, er viktigere. Godtgjørelse er viktig spesielt for å få med seg de unge.
- Ved å være folkevalgt og med i den politiske strukturen vil det være naturlig å ha kontakt med de andre utvalgene og de forskjellige sektorene i kommunen for å få kjennskap til hva som skjer i lokalmiljøet. Det bør være satt opp noen faste møteplasser.
- Nåværende prøveordning var ment å bli evaluert før det skulle besluttes hvordan de nærdemokratiske ordningene skulle fortsettes. På grunn av pandemien og ett år ekstra prøveordning er ikke evalueringen og anbefalingene fra universitetet i Sørøst-Norge ferdig ennå.

Vi vil derfor anbefale å utsette avgjørelsen til neste kommunestyre og i mellomtiden opprette et oppgaveutvalg for nye nærdemokratiordninger som skal bruke den erfaringen som allerede foreligger og utrede de fremtidige nærdemokratiske ordninger i Asker kommune.

For å opprettholde kontinuiteten i de lokalmiljøene der det allerede er lokalsamfunnsutvalg er det kanskje mulig å prolongere dagens ordning ut 2023 og bruke den tiden til å utrede nærmere hva de forskjellige lokalmiljøene ønsker.

Slemmestad lokalsamfunnsutvalg

Saksprotokoll

Arivsak
23/04752

Saksbehandler
Christer Best Gulbrandsen

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Slemmestad lokalsamfunnsutvalg	19.04.2023	17/23
2 Tofte lokalsamfunnsutvalg	19.04.2023	12/23
3 Heggedal lokalsamfunnsutvalg	20.04.2023	18/23
4 Utvalg for medborgerskap	27.04.2023	20/23

Høring - ny nærdemokratiordning

Tofte lokalsamfunnsutvalg har behandlet saken i møte 19.04.2023 sak 12/23

Behandling

Det ble fremmet slikt omforent forslag:

Modellen som er beskrevet og anbefalt oppleves som mer arbeidskrevende, da det er flere krav som vedtekter, årsmøter rapporter med mer og i tillegg er det allokert færre midler til ordningen.

Tofte lokalsamfunnsutvalg må innrømme at vi er skuffet, og vi håper at modellen vi jobber etter per i dag videreføres. Vi opplever at vår rolle som en del av et nærdemokrati blir borte, at vår nærhet til kommunens administrasjon og politikere blir mindre og at vår legitimitet som utvalg begrenses.

Det er viktig at denne prosessen gjøres grundig, og vi anbefaler ikke at den vedtas før sommeren men heller bruker tid. Dette fordi bestillingen til de nye foreningene/utvalg bør være tydelig om hva som forventes av dem.

Vi har alle hatt ulike motivasjoner for å delta i lokalsamfunnsutvalgene, men felles er at man brenner for sitt lokalsamfunn og har lyst til å bidra til å skape et blomstrende lokalt samfunn som er attraktivt for innbyggere, tilflyttere og besøkende. Det er med andre ord meget engasjerte deltakere i utvalgene. Det er de samme ressursene som også bidrar på andre saker, utvalg og foreninger i lokalmiljøet. Frivilligheten er ekstremt sårbar. Om lokalsamfunnsutvalget endres til en nærdemokratiordning som er beskrevet i høringsnotatet, mener vi at ordningen vil

være i direkte konkurranse med frivilligheten. Det er en kamp om mennesker og ressurser. Dersom nærdemokratiordningen organiseres som en frivillig organisasjon mener vi at det vil kunne svekke tilknytningen til andre viktige organisasjoner samtidig som nærdemokratiutvalgene mister innflytelse og nærhet til kommunen. Dette mener vi ikke er optimalt.

Tofte lokalsamfunnsutvalg foreslår å videreføre dagens lokalsamfunnsutvalg som tidligere, men med tilpasninger.

Innenfor direktørens skisse foreslår vi noen endringer:

Noen forslag:

- Videreføre rollen som høringsinstans
- Videreføre initiativrett
- At kommunen oppretter en funksjon som har til ansvar for å finne saker på høring, aktuelle planer og andre ting av lokal interesse.
- Vurdere møtefrekvens og om det skal være færre møter
- Kan det være nok med 5 foreninger/utvalg? Færre utvalg gjør at man kan ha mer midler til hver enkelt innenfor samme ramme.
- Ønsker at midlene hver forening/utvalg får til disposisjon er større, og at den brukes til å drifte samt igangsette aktiviteter lokalt.
- Etableres som et utvalg på lik linje med andre utvalg i kommunen, underordnet Kommuneloven

Generelle forslag:

- Vurdere om Klokkarstua/Verket har sterkest tilknytning til Tofte eller Sætre. Barn fra Klokkarstua går som oftest på Folkestad skole og Tofte ungdomsskole.
- Sætre og Åros bør være eget utvalg
- Vi mener at det bør tilstrebes at utvalgene er organisert likt og jobber under de samme rammene (se organisering i Drammen. Dersom utvalgene er ulik organisert, mener vi det kan skape forvirring og uklare roller.

Omforent forslag ble enstemmig vedtatt.

Innstilling/Vedtak

Modellen som er beskrevet og anbefalt oppleves som mer arbeidskrevende, da det er flere krav som vedtekter, årsmøter rapporter med mer og i tillegg er det allokert færre midler til ordningen.

Tofte lokalsamfunnsutvalg må innrømme at vi er skuffet, og vi håper at modellen vi jobber etter per i dag videreføres. Vi opplever at vår rolle som en del av et nærdemokrati blir borte, at vår nærhet til kommunens administrasjon og politikere blir mindre og at vår legitimitet som utvalg begrenses.

Det er viktig at denne prosessen gjøres grundig, og vi anbefaler ikke at den vedtas før sommeren men heller bruker tid. Dette fordi bestillingen til de nye foreningene/utvalg bør være tydelig om hva som forventes av dem.

Vi har alle hatt ulike motivasjoner for å delta i lokalsamfunnsutvalgene, men felles er at man brenner for sitt lokalsamfunn og har lyst til å bidra til å skape et blomstrende lokalt samfunn som er attraktivt for innbyggere, tilflyttere og besøkende. Det er med andre ord meget engasjerte deltakere i utvalgene. Det er de samme ressursene som også bidrar på andre saker, utvalg og foreninger i lokalmiljøet. Frivilligheten er ekstremt sårbar. Om lokalsamfunnsutvalget endres til en nærdemokratiordning som er beskrevet i høringsnotatet, mener vi at ordningen vil være i direkte konkurranse med frivilligheten. Det er en kamp om mennesker og ressurser. Dersom nærdemokratiordningen organiseres som en frivillig organisasjon mener vi at det vil kunne svekke tilknytningen til andre viktige organisasjoner samtidig som nærdemokratiutvalgene mister innflytelse og nærhet til kommunen. Dette mener vi ikke er optimalt.

Tofte lokalsamfunnsutvalg foreslår å videreføre dagens lokalsamfunnsutvalg som tidligere, men med tilpasninger.

Innenfor direktørens skisse foreslår vi noen endringer:

Noen forslag:

- Videreføre rollen som høringsinstans
- Videreføre initiativrett
- At kommunen oppretter en funksjon som har til ansvar for å finne saker på høring, aktuelle planer og andre ting av lokal interesse.
- Vurdere møtefrekvens og om det skal være færre møter
- Kan det være nok med 5 foreninger/utvalg? Færre utvalg gjør at man kan ha mer midler til hver enkelt innenfor samme ramme.

- Ønsker at midlene hver forening/utvalg får til disposisjon er større, og at den brukes til å drifte samt igangsette aktiviteter lokalt.
- Etableres som et utvalg på lik linje med andre utvalg i kommunen, underordnet Kommuneloven

Generelle forslag:

- Vurdere om Klokkarstua/Verket har sterkest tilknytning til Tofte eller Sætre. Barn fra Klokkarstua går som oftest på Folkestad skole og Tofte ungdomsskole.
- Sætre og Åros bør være eget utvalg
- Vi mener at det bør tilstrebes at utvalgene er organisert likt og jobber under de samme rammene (se organisering i Drammen. Dersom utvalgene er ulik organisert, mener vi det kan skape forvirring og uklare roller.

Saksprotokoll

Arivsak
23/04752

Saksbehandler
Christer Best Gulbrandsen

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Slemmestad lokalsamfunnsutvalg	19.04.2023	17/23
2 Tofte lokalsamfunnsutvalg	19.04.2023	12/23
3 Heggedal lokalsamfunnsutvalg	20.04.2023	18/23
4 Utvalg for medborgerskap	27.04.2023	20/23

Høring - ny nærdemokratiordning

Heggedal lokalsamfunnsutvalg har behandlet saken i møte 20.04.2023 sak 18/23

Behandling

Jan Syrstad fremmet slikt forslag:

Kommunedirektørens høringsnotat må sees i sammenheng med kommunens Temaplan for Medborgerskap. Det er også slik at lokalsamfunnsutvalgene i Heggedal, Slemmestad og Tofte har vært en prøveordning i tre år, men grunnet pandemien har den reelle funksjonsperioden vært kort – i praksis kun 1 års tid. Lokalsamfunnsutvalgene er forankret i Temaplan for Medborgerskap 2021 til 2033. Temaplanens slagord er: «Sammen for å nå målene». Kommunen bruker også ordet samskaping, at kommune og frivillige er likeverdige parter og at vi skal løse fremtidens utfordringer i fellesskap. Planen kommunestyret vedtok i 2021 skulle:

- 1) sikre utvikling av kompetanse innen samskaping, brukerinvolvering og prosessledelse
- 2) sikre utprøving av nærdemokratiske ordninger og videreutvikling av ulike former for innbyggermedvirkning
- 3) sikre utvikling av arenaer og møteplasser for deltakelse og læring

Temaplanens del 2 fremhever betydningen av «påvirkningsmuligheter» der nærdemokratiske ordninger er definert som et utprøvingsområde:

Nærdemokratiske ordninger er i temaplanen en samlebetegnelse på ulike systemer og modeller for engasjement, deltakelse og samfunnsengasjement i lokalbefolkningen. Nærdemokratiske ordninger skal legge til rette for at menneskene som bor i lokalsamfunnet kan påvirke forhold i nærmiljøet og ellers i kommunen

Det har vært følgeforskning underveis, men ingen evaluering så vidt vi erfarer. Det har vært dialog med Hovedutvalg for Medborgerskap og formannskapet der lokalsamfunnsutvalgene har foreslått justeringer i prøveperioden. Endringer har så vidt vi erfarer vært uønsket fra kommunens side da endringer først skulle vurderes mot slutten av prøveperioden. Selv om høringsnotatet beskriver gode erfaringer med «forsøket» Lokalsamfunnsutvalg (LSU) i tre områder i kommunen, savner vi den lofte evalueringen som skulle gjennomføres. Vi har i denne høringen ingen erfaringsgrunnlag basert på fakta etter tre år med nærdemokratisk prøveordning i Asker kommune.

Vi vil påpeke at ordet demokrati er definert som følger (WIKIPEDIA): Demokrati, også kalt folkestyre, er en styreform hvor folket har direkte eller indirekte innflytelse på hva slags beslutninger som fattes. Kjennetegn ved demokrati er frie valg, flertallsstyre, retten til å være uenig med flertallet, og at individenes grunnleggende rettigheter ivaretas.

Det er viktig at kommunen sikrer lokalbefolkningens initiativrett, dvs rett til å sende saker inn i kommunens saksforvaltning slik at saker faktisk blir behandlet. Det er også viktig at lokalsamfunnet klarer å følge med på plansaker og høringer, at vi kan sende inn høringsforslag og påvirke kommunens beslutninger gjennom det at vi har en stemme under vedtaksprosesser i kommunen.

Heggedal lokalsamfunnsutvalg vil på bakgrunn av høringsnotatets uklarheter og behov for en konsekvensutredning fraråde kommunen å gjennomføre kommunedirektørens forslag til endret «ny nærdemokratiordning». Forslaget som kommunedirektøren fremlegger er etter vårt syn ikke en reel nærdemokratisk ordning. Forslaget er fremsatt uten tilstrekkelig konsekvensutredning, samtidig legges de nåværende lokalsamfunnsutvalgene ned uten at vi har fått mulighet til å delta i en grundig evaluering slik vi har blitt forespeilet i tidligere dialog med kommunen.

Nåværende prøveordning var ment å bli evaluert før utløpet av prøveperioden. Vi savner som sagt å bli lyttet til og en reell samskapning med kommunen om endringer og justeringer.

Vi som frivillige medlemmer i lokalsamfunnsutvalgene har nå jobbet med utvalgene i 3 år, vi har levert mange tusen frivillige timer samlet til beste for lokaldemokratiet. Vi har gjort noe bra tror vi, samtidig er det mye som kunne vært gjort bedre. Kommunen kunne styrket beslutningsgrunnlaget ved en bredere evaluering fra fordeler og

ulempene der medlemmer i lokalsamfunnsutvalgene kan medvirke i prosessen dersom man setter av noe mer tid.

Et forhastet fremlegg fra kommunedirektøren vil etter vårt syn være en direkte dårlig utnyttelse av kommunens ressurser og budsjettmidler. Helt nye, frivillige organisasjoner skal motta et beskjedent tilskudd på kr 250.000,-, og på grunnlag av dette og krav som kommunen stiller, skal de samme, nye organisasjonene få en «spesiell status». Dette er ikke samskapning og en modell, vi neppe tror motiverer folk til frivillig innsats. Frivilligheten sliter med å skaffe folk til å sitte i foreningsstyrer, det er stor risiko for at det vil bli vanskelig å få det nye nærdemokratiet på lufta.

Det er for øvrig intet i Lov om offentlig forvaltning av 2.10 1967, i kommuneloven eller vedtak i kommunestyret som vil gjøre en slik nærdemokratisk ordning til et lovlig eller legitimt forvaltningsnivå over medborgere i Heggedal eller andre lag/foreninger. Vi tror verken FAUer, Heggedal Nærmiljøsentral, Velforeninger, GUI Sportsklubb eller andre frivillige vil forholde seg til det nye systemet med hensyn til «Høringer og uttalelser» på saker under behandling i Asker kommune. De nye organisasjonene er ikke og vil ikke være et forhøyet forvaltningsnivå, og de vil neppe kunne ta initiativ og få saker behandlet i Asker kommune.

Heggedal lokalsamfunnsutvalg anbefaler kommunen følgende kort oppsummert:

1. Forslaget fra kommunedirektøren bør ikke tas til følge av kommunestyret og forslaget avvises.
2. Kommunen bør i stedet jobbe videre med å utrede hvordan Temaplanens gode intensjoner kan settes ut i livet i en samskapning med befolkningen og eksisterende lag og foreninger.
3. Vi anbefaler at kommunen i stedet snarest oppretter et «oppgaveutvalg for nye Nærdemokratiske ordninger» som kan jobbe med å utrede det fremtidige, nye nærdemokratiet i Asker kommune med oppstart senest 1.1 2025. Mandatet bør være i løpet av 2023 – 2024 å vurdere hvordan en revidert, nærdemokratisk ordning kan fungere. I dette utvalget kan både folk fra lokalsamfunnsutvalgene og ikke minst lag/foreninger delta, sammen med administrasjon og politikere. Finansieringen av oppgaveutvalget vil neppe kreve samme budsjetttramme på 8 * 250.000,- som fremlagt fra kommunedirektøren.
4. Vi anbefaler at beslutningen om ny, fremtidig nærdemokratisk ordning til sist besluttes av det fremtidige, nye kommunestyret i Asker kommune etter kommunevalget 2023

Jan Syrstads forslag ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Kommunedirektørens høringsnotat må sees i sammenheng med kommunens Temaplan for Medborgerskap. Det er også slik at lokalsamfunnsutvalgene i Heggedal, Slemmestad og Tofte har vært en prøveordning i tre år, men grunnet pandemien har den reelle funksjonsperioden vært kort – i praksis kun 1 års tid. Lokalsamfunnsutvalgene er forankret i Temaplan for Medborgerskap 2021 til 2033. Temaplanens slagord er: «Sammen for å nå målene». Kommunen bruker også ordet samskaping, at kommune og frivillige er likeverdige parter og at vi skal løse fremtidens utfordringer i fellesskap. Planen kommunestyret vedtok i 2021 skulle:

- 1) sikre utvikling av kompetanse innen samskaping, brukerinvolvering og prosessledelse
- 2) sikre utprøving av nærdemokratiske ordninger og videreutvikling av ulike former for innbyggermedvirkning
- 3) sikre utvikling av arenaer og møteplasser for deltakelse og læring

Temaplanens del 2 fremhever betydningen av «påvirkningsmuligheter» der nærdemokratiske ordninger er definert som et utprøvingsområde:

Nærdemokratiske ordninger er i temaplanen en samlebetegnelse på ulike systemer og modeller for engasjement, deltakelse og samfunnsengasjement i lokalbefolkningen. Nærdemokratiske ordninger skal legge til rette for at menneskene som bor i lokalsamfunnet kan påvirke forhold i nærmiljøet og ellers i kommunen

Det har vært følgeforskning underveis, men ingen evaluering så vidt vi erfarer. Det har vært dialog med Hovedutvalg for Medborgerskap og formannskapet der lokalsamfunnsutvalgene har foreslått justeringer i prøveperioden. Endringer har så vidt vi erfarer vært uønsket fra kommunens side da endringer først skulle vurderes mot slutten av prøveperioden. Selv om høringsnotatet beskriver gode erfaringer med «forsøket» Lokalsamfunnsutvalg (LSU) i tre områder i kommunen, savner vi den lofte evalueringen som skulle gjennomføres. Vi har i denne høringen ingen erfaringsgrunnlag basert på fakta etter tre år med nærdemokratisk prøveordning i Asker kommune.

Vi vil påpeke at ordet demokrati er definert som følger (WIKIPEDIA): Demokrati, også kalt folkestyre, er en styreform hvor folket har direkte eller indirekte innflytelse på hva slags beslutninger som fattes. Kjentegn ved demokrati er frie valg, flertallsstyre, retten til å være uenig med flertallet, og at individenes grunnleggende rettigheter ivaretas.

Det er viktig at kommunen sikrer lokalbefolkningens initiativrett, dvs rett til å sende saker inn i kommunens saksforvaltning slik at saker faktisk blir behandlet. Det er også viktig at lokalsamfunnet klarer å følge med på plansaker og høringer, at vi kan sende inn høringsforslag og påvirke kommunens beslutninger gjennom det at vi har en stemme under vedtaksprosesser i kommunen.

Heggedal lokalsamfunnsutvalg vil på bakgrunn av høringsnotatets uklarheter og behov for en konsekvensutredning fraråde kommunen å gjennomføre kommunedirektørens forslag til endret «ny nærdemokratiordning». Forslaget som kommunedirektøren fremlegger er etter vårt syn ikke en reel nærdemokratisk ordning. Forslaget er fremsatt uten tilstrekkelig konsekvensutredning, samtidig legges de nåværende lokalsamfunnsutvalgene ned uten at vi har fått mulighet til å delta i en grundig evaluering slik vi har blitt forespeilet i tidligere dialog med kommunen.

Nåværende prøveordning var ment å bli evaluert før utløpet av prøveperioden. Vi savner som sagt å bli lyttet til og en reell samskapning med kommunen om endringer og justeringer.

Vi som frivillige medlemmer i lokalsamfunnsutvalgene har nå jobbet med utvalgene i 3 år, vi har levert mange tusen frivillige timer samlet til beste for lokaldemokratiet. Vi har gjort noe bra tror vi, samtidig er det mye som kunne vært gjort bedre. Kommunen kunne styrket beslutningsgrunnlaget ved en bredere evaluering fra fordeler og ulemper der medlemmer i lokalsamfunnsutvalgene kan medvirke i prosessen dersom man setter av noe mer tid.

Et forhastet fremlegg fra kommunedirektøren vil etter vårt syn være en direkte dårlig utnyttelse av kommunens ressurser og budsjettmidler. Helt nye, frivillige organisasjoner skal motta et beskjedent tilskudd på kr 250.000,- , og på grunnlag av dette og krav som kommunen stiller, skal de samme, nye organisasjonene få en «spesiell status». Dette er ikke samskapning og en modell, vi neppe tror motiverer folk til frivillig innsats. Frivilligheten sliter med å skaffe folk til å sitte i foreningsstyrer, det er stor risiko for at det vil bli vanskelig å få det nye nærdemokratiet på lufta.

Det er for øvrig intet i Lov om offentlig forvaltning av 2.10 1967, i kommuneloven eller vedtak i kommunestyret som vil gjøre en slik nærdemokratisk ordning til et lovlig eller legitimt forvaltningsnivå over medborgere i Heggedal eller andre lag/foreninger. Vi tror verken FAUer, Heggedal Nærmiljøsentral, Velforeninger, GUI Sportsklubb eller andre frivillige vil forholde seg til det nye systemet med hensyn til «Høringer og uttalelser» på saker under behandling i Asker kommune. De nye organisasjonene er ikke og vil ikke være et forhøyet forvaltningsnivå, og de vil neppe kunne ta initiativ og få saker behandlet i Asker kommune.

Heggedal lokalsamfunnsutvalg anbefaler kommunen følgende kort oppsummert:

1. Forslaget fra kommunedirektøren bør ikke tas til følge av kommunestyret og forslaget avvises.

2. Kommunen bør i stedet jobbe videre med å utrede hvordan Temaplanens gode intensjoner kan settes ut i livet i en samskapning med befolkningen og eksisterende lag og foreninger.

3. Vi anbefaler at kommunen i stedet snarest oppretter et «oppgaveutvalg for nye Nærdemokratiske ordninger» som kan jobbe med å utrede det fremtidige, nye nærdemokratiet i Asker kommune med oppstart senest 1.1 2025. Mandatet bør være i løpet av 2023 – 2024 å vurdere hvordan en revidert, nærdemokratisk ordning kan fungere. I dette utvalget kan både folk fra lokalsamfunnsutvalgene og ikke minst lag/foreninger delta, sammen med administrasjon og politikere. Finansieringen av oppgaveutvalget vil neppe kreve samme budsjetttramme på 8 * 250.000,- som fremlagt fra kommunedirektøren.

4. Vi anbefaler at beslutningen om ny, fremtidig nærdemokratisk ordning til sist besluttet av det fremtidige, nye kommunestyret i Asker kommune etter kommunevalget 2023

Jan Syrstads forslag ble enstemmig vedtatt.

Nærdemokratiske modeller i andre kommuner

	Ålesund https://alesund.kommune.no/politikk/slik-kan-du-paverke/kommunedelsutval/	Drammen https://www.drammen.kommune.no/politikk-samfunn/politikk/narutvalgene/om-narutvalgene/	Fredrikstad https://www.fredrikstad.kommune.no/tjenester/naringmiljosa/mfunn/lokalsamfunnforeninger/informasjon-om-lokalsamfunnsutvalgene/lokal-samfunnsmodellen/	Stavanger https://www.stavanger.kommune.no/politikk/politiske-utvalg-i-stavanger/kommunedelsutvalg-i-stavanger/
Beskrivelse	<p>11 kommunedelsutvalg i hht kommuneloven. Velges av kommunestyret. Følger ungdomsskolekretsene 11 medl., pol parti foreslår 6 medl., lag/foreninger/lokalmiljø 5 medl. Initiativrett, rådgivende organ, vedtaksmyndighet og budsjettansvar på definerte områder. Både et formelt og uformelt kontaktpunkt mellom innbyggerne, kommunen og andre folkevalgte organ. 2022: 6-7 møter pr utvalg</p>	<p>10 Nærutvalg, en i hver kommunedel. Velges av: FAU i den enkelte kommunedel, ungdomsrådet, elderrådet og råd for personer med funksjonsnedsettelse, sammen med medlemmer i nærutvalgene gjennomfører valget. 11 medlemmer, 8 fra organisasjoner/FAU og 3 politikere. Møtes 4 ganger pr år Reglement vedtatt av kommunestyret Lokalbefolkningen skal kunne ta initiativ og fremme forslag overfor nærutvalget Sørge for involvering av innbyggerne i kommunedelen. Skal informeres i saker som angår kommunedelen – tidlig i prosessen. Årlig innbyggerdialog Veier til påvirkning:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dialog m/ politikere 4 ganger pr år - Invitere administrasjonen - Taletid i politiske møter - Høringsinnspill - Innspill til budsjett <p>Ingen forsøksordning - bredere</p>	<p>22 utvalg, én i hver skolekrets. Opprettet ifm. kommunesammenslåingen i 1994, endring i 2019 (u/ kommuneloven) Utvalget som består av 5-7 medlemmer velges på årsmøte. Årsmøte er «Alle innbyggere i skolekretsen». 3-4 møter pr semester. Forumsamlinger 4 ganger pr. år - tverrsektorielt samarbeid Utvalgene skal fremme trivsel, gode levekår og bærekraftig samfunnsutvikling. Mobilisere til frivillighet, og skape flere møteplasser for folk som har lyst og evne til å utvikle lokalsamfunnet sitt. Bindeledd mellom kommunen og sivilsamfunnet, bidra til økt identitetsfølelse gjennom å gi nærmiljøene en stemme og medvirkning i kommunale prosesser og høringer.</p>	<p>9 kommunedelsutvalg i hht kommuneloven. 11 medlemmer Velges av kommunestyret, partipolitisk i hht valgresultat Bydelsutvalg fra 1977. Initiativ til saker forankres som vedtak i utvalget, koordineres med administrasjonen gjennom demokratirådgiver Utvalgene holdes orientert om utviklingsprosjekter og tjenestetilbud gjennom felles halvårssamlinger. Vedtaksmyndighet:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Organiserer TV-aksjonen - Gir rammer for bruken av de

		forankring i administrasjonen		<p>kommunale bydelshusene -</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pådriver for lokale frivilligsentraler og skal holdes orientert om prioriteringer og årsplaner - Organiserer ryddeaksjoner <p>Har innstillende myndighet i planer og ulike saker som gjelder egen kommunedel.</p>
Admin.	Politisk sekretariat	2,5 årsverk som koordinatører	2 koordinatører, som del av stilling	Sekretær i alle utvalg til alt praktisk, + 2 demokratirådgivere ambulerende på møter, observerer/støtter, bindeledd inn i administrasjonen.
Økonomi	Kr 75.000,- pr/år + kr 6,- pr innbygger til nærmiljøtiltak. Utarbeider årlig handlingsprogram.	kr 50.000,- fri disposisjon (møter/involvering) og kr 50.000,- til utdeling.	kr 50-60.000,- pr år til disposisjon.	Forvalter tilskudd til lag/foreninger i kommunedelen to ganger/år inntil kr 20.000,- pr søker. Tot kr 3.9 mill.
Evaluering/erfaringer	<ul style="list-style-type: none"> - Brukt tid på å finne sin form - Ulikt syn på erfaringen med politikere/innbyggere fra kommunedelen. - Noen mener at utvalget er for stort, krevende å rekruttere. - Avgjørende med administrativ støtte både i og mellom møtene. - Økonomiske midler viktig - Trengs tydeligere politisk signal på hva de ønsker utvalgene skal være fremover. - Ungdommen savner å være to. 	<ul style="list-style-type: none"> - Tydeligere roller og forventningsavklaring - Avklare administrasjonens rolle. - Fagmiljøene er ønsket mer inn. - Vanskelig å komme tidlig nok inn i saker. 	<ul style="list-style-type: none"> - "Hår i suppa" - Administrasjonen sliter med å følge opp - Utvalgene ønsker medvirkning 	<p>Fra adm i møte 19.3:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Økt frustrasjon: <ul style="list-style-type: none"> o blir ikke hørt - utvalgenes uttalelser "glemmes" i videre behandling o ønsker vedtaksmyndighet/ ønsker større beslutningsmyndighet o for mange roller o for høy forventning om at de skal være aktive/pådrivere lokalt i tillegg til å lese dokumenter/delta i møter - stor arbeidsbyrde for medlemmene o innbyggerinvolvering krevende

	<p>- Ungdomsrepresentant opplever det som viktig arbeid. - I det store: gode erfaringer</p>			<ul style="list-style-type: none"> ○ sluttvedtak i utvalget – mye administrative ressurser tilstedeværelse ○ lite kompetanse på prosesser “amatørutvalg” ○ stiller mye spørsmål – misnøye i administrasjonen for ekstraarbeid og misnøye i utvalget for sene svar ○ ulikt aktivitetsnivå i utvalget ○ får ikke alltid de sakene de ønsker/administrasjonen trenerer ○ For lav møtefrekvens? ○ ønsker å «gjøre en forskjell» ○ Behov for politisk kompetanseheving
--	---	--	--	--

Saksprotokoll

Arivsak
23/04752

Saksbehandler
Christer Best Gulbrandsen

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Slemmestad lokalsamfunnsutvalg	19.04.2023	17/23
2 Tofte lokalsamfunnsutvalg	19.04.2023	12/23
3 Heggedal lokalsamfunnsutvalg	20.04.2023	18/23
4 Utvalg for medborgerskap	27.04.2023	20/23

Høring - ny nærdemokratiordning

Utvalg for medborgerskap har behandlet saken i møte 27.04.2023 sak 20/23

Behandling

Direktør Best Gulbrandsen presenterte saken.

Leder Kari Sofie Bjørnsen (H) fremmet følgende innspill på vegne at utvalget:

- *Hovedutvalg for medborgerskap er opptatt av at eventuelle ordninger Asker skal ha for nærdemokratiske ordninger skal bidra til mer demokrati og innbyggermedvirkning. Prøveordningen med lokalsamfunnsutvalg går nå mot slutten, og det skal tas stilling til om dette, eller noe annet som kan ha tilsvarende mål, skal videreføres eller igangsettes.*
- *Slik vi leser høringsnotatet mener kommunedirektøren at forsøket er såpass vellykket at deler av det bør videreføres. Dette er utvalget enig i.*

Utvalget vil komme med følgende innspill og presiseringer:

- *Det arbeidet medlemmene av lokalsamfunnsutvalgene har lagt ned er imponerende, og det har på mange måter bidratt til å synliggjøre det potensialet som ligger i en god organisering av nærdemokratiordninger.*
- *Når utvalget nå samler seg om det kommunedirektøren foreslår å videreføre, er det blant annet fordi vi ønsker at ordningen skal etableres flere steder i kommunen. Kommunedirektøren peker på 8 steder knyttet til*

innbyggertorgene, og det er et godt utgangspunkt. Det bør imidlertid ikke ligge en begrensning i dette.

- Det er også utfordrende at ny ordning kan oppfattes som «kommunalisert frivillighet». Dette må unngås, og innspillene i høringsrunden må sees nøye på før kommunedirektøren legger frem sitt endelige forslag. Utvalget stiller seg spørrende til realisering av gjennomføringsmodellen som er foreslått, og ber kommunedirektøren se særskilt på dette. Medvirkning og representativitet er sentrale stikkord.*
  - For at ordningen skal lykkes, må det være en treffsikker og effektiv kommunikasjon om hva som er målet og hvordan det kan gjøres. Ikke skal gjøres. Navn/hva skal barnet hete må det jobbes videre med. «Nærutvalg» kan være mer forvirrende enn forklarende.*
  - Det bør også ses nærmere på hvordan eksisterende lag og foreninger/forbund kan styrkes og revitaliseres ved ny ordning.*
-
- Utvalget oppfordrer videre til at de nye «nærutvalgene» ikke skal drive med kommunal saksbehandling.*
  - Det er fra noen pekt på at den nye ordningen kan miste den legitimiteten lokalsamfunnsutvalgene har opparbeidet seg. Vi ser den utfordringen, men tror at over tid vil også ny ordning kunne spille en viktig rolle i sine lokalsamfunn og være en viktig partner for kommunen.*

Innstillingens punkt 1 ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Utvalget gir følgende innspill til høringen:

- Hovedutvalg for medborgerskap er opptatt av at eventuelle ordninger Asker skal ha for nærdemokratiske ordninger skal bidra til mer demokrati og innbyggermedvirkning. Prøveordningen med lokalsamfunnsutvalg går nå mot slutten, og det skal tas stilling til om dette, eller noe annet som kan ha tilsvarende mål, skal videreføres eller igangsettes.
- Slik vi leser høringsnotatet mener kommunedirektøren at forsøket er såpass vellykket at deler av det bør videreføres. Dette er utvalget enig i.

Utvalget vil komme med følgende innspill og presiseringer:

- Det er også utfordrende at ny ordning kan oppfattes som «kommunalisert frivillighet». Dette må unngås, og innspillene i høringsrunden må sees nøye på før kommunedirektøren legger frem sitt endelige forslag. Utvalget stiller seg spørrende til realisering av gjennomføringsmodellen som er foreslått, og ber kommunedirektøren se særskilt på dette. Medvirkning og representativitet er sentrale stikkord.
- Det arbeidet medlemmene av lokalsamfunnsutvalgene har lagt ned er imponerende, og det har på mange måter bidratt til å synliggjøre det potensialet som ligger i en god organisering av nærdemokratiordninger.
- Når utvalget nå samler seg om det kommunedirektøren foreslår å videreføre, er det blant annet fordi vi ønsker at ordningen skal etableres flere steder i kommunen. Kommunedirektøren peker på 8 steder knyttet til innbyggertorgene, og det er et godt utgangspunkt. Det bør imidlertid ikke ligge en begrensning i dette.
- Det er også utfordrende at ny ordning kan oppfattes som «kommunalisert frivillighet». Dette må unngås, og innspillene i høringsrunden må sees nøye på før kommunedirektøren legger frem sitt endelige forslag. Utvalget stiller seg spørrende til realisering av gjennomføringsmodellen som er foreslått, og ber kommunedirektøren se særskilt på dette. Medvirkning og representativitet er sentrale stikkord.
- For at ordningen skal lykkes, må det være en treffsikker og effektiv kommunikasjon om hva som er målet og hvordan det kan gjøres. Ikke skal gjøres. Navn/hva skal barnet hete må det jobbes videre med. «Nærutvalg» kan være mer forvirrende enn forklarende.
- Det bør også ses nærmere på hvordan eksisterende lag og foreninger/forbund kan styrkes og revitaliseres ved ny ordning.
- Utvalget oppfordrer videre til at de nye «nærutvalgene» ikke skal drive med kommunal saksbehandling.
- Det er fra noen pekt på at den nye ordningen kan miste den legitimiteten lokalsamfunnsutvalgene har opparbeidet seg. Vi ser den utfordringen, men tror at over tid vil også ny ordning kunne spille en viktig rolle i sine lokalsamfunn og være en viktig partner for kommunen.

Nær og skapende

Høringsnotat - Forslag til ny nærdemokratiordning i Asker kommune

Innhold

Hva er det du leser nå?	2
Kortversjon	3
Dette ønsker vi svar på.....	4
Hva er nærdemokrati? Og hvorfor skal vi ha en modell for det?	5
Oppdraget til en nærdemokratiordning	6
Ulike alternative modeller	7
Organisasjonsform og navn.....	8
Kommunens rolle	9
Lokalområder	10
Økonomi.....	11
Valg og sammensetning	12
Samspill med andre.....	13
Digitale verktøy.....	14
Fra ord til handling.....	15

Hva er det du leser nå?

Dette notatet foreslår hvordan en ny løsning for nærdemokratimodell i Asker. Utgangspunktet er at Asker kommune skal videreføre en form for nærdemokratimodell, etter at kommunen har prøvd ut såkalte «lokalsamfunnsutvalg» i Heggedal, Slemmestad og Tofte. Resultatene av forsøket er gode. Forslaget handler om å forenkle modellen som ble prøvd ut her, og å utvide den nye modellen til hele kommunen.

Det er mange måter å gjøre dette på, men diskusjonen må begynne et sted. Dette notatet gir derfor et utgangspunkt for diskusjon. Hvis du har bedre ideer, så kom med dem! En nærdemokratiordning må eies av hele Asker-samfunnet.

Når du har lest notatet, så kan du sende inn dine kommentarer, spørsmål og forslag via vår høringsportal her: <https://www.asker.kommune.no/asker-mot-2030/saker-pa-horing-og-kunngjoringer/>. Da kommer dine innspill fram til rette folk. Siste frist for å sende inn innspill er 25. april 2023. Da klarer vi å behandle innspillene ordentlig før endelig vedtak skal gjøres i kommunestyret 13. juni 2023.

For å holde notatet så kort vi kan, så bruker vi ikke mye plass her på hva som har vært før, eller på mye drøfting og argumentasjon. Du kan lese et innspillsnotat fra forskerne som fulgte med på lokalsamfunnsutvalg på den samme nettsiden. Der finner du også en lenke til en presentasjon av hovedtankene som direktør for medborgerskap holdt for formannskapet i Asker kommune 28. februar.

Takk for at du engasjerer deg i nærdemokratiet vårt!

Asker kommune, 15. mars 2023

Kortversjon

Dette notatet er innom mange ulike temaer, og dermed blir det litt langt. Vi har likevel prøvd å unngå for mye argumentasjon eller bakgrunn for at det ikke skulle bli enda lengre. Vi har fått en del innspill og spørsmål underveis i arbeidet med notatet, og de har vi prøvd å svare ut så godt vi klarer. Men for deg som ikke ønsker å lese hele notatet, og som bare vil ha de viktigste punktene, har vi en kortversjon her.

Dette foreslår vi:

- Asker kommune skal ha 8 nærutvalg, som representerer hvert sitt lokalområde. Til sammen skal de dekke hele kommunen.
- Disse skal være spesielle frivillige organisasjoner, som er «paraplyer» for frivillighet og innbyggere i sitt område.
- Nærutvalgene skal ha egne samarbeidsavtaler med kommunen, som er med på å gi dem en spesiell anerkjennelse som noe mer enn «bare» en vanlig forening.
- Nærutvalgene skal både bidra til et godt lokalsamfunn, binde lokale krefter sammen, uttale seg til kommunen og ta initiativer overfor kommunen og forvalte noen penger til beste for lokalsamfunnet.
- Nærutvalgene er en forening og styrer seg selv, men skal ha base på hvert sitt innbyggertorg. Innbyggertorget skal ha en kontaktperson som gir dem hjelp og støtte.
- Nærutvalget skal få 250.000 til beste for lokalsamfunnet hvert år.
- Nærutvalget skal årlig møte kommunens folkevalgte og kommunedirektørens ledergruppe.
- Kommuneadministrasjonen skal jobbe aktivt for å samarbeide med dem i alle relevante saker og tjenesteområder.
- Det skal også være jevnlig fellessamlinger for nærutvalgene.
- Nærutvalget skal jobbe for å rekruttere og samarbeide bredt, og skal ha minst én ungdomsrepresentant. De må ha årlig årsmøte. Ellers bestemmer de mye selv hvordan de skal organisere seg og arbeide.
- Denne ordningen blir iverksatt gjennom høsten 2023 og 1. kvartal 2024.

På denne måten tror vi at vi kan få et bedre samarbeid mellom kommune og innbyggere og at de vedtakene kommunen fatter blir bedre. Vi tror lokale krefter får den beste blandingen av frihet og hjelp, støtte og anerkjennelse fra kommunen – til å skape gode ting.

Dette ønsker vi svar på

Vi håper du vil fortelle oss om de gode ideene, forslagene, innvendingene og spørsmålene du får når du leser dette notatet. Samtidig kan det være greit å ha noen spørsmål å tenke over, så her er noen forslag til hva du kan uttale deg om:

1. Bør vi ha en nærdemokratiordning i Asker?
2. Hvis vi skal ha en nærdemokratiordning, hvordan bør den være organisert? Slik som vi foreslår, eller er andre løsninger bedre?
3. Er oppdraget og rollen til nærdemokratiordningen klart nok definert? Kom gjerne med forslag til forbedringer.
4. Er kommunens rolle opp mot nærdemokratiordningen tydelig? Kom gjerne med forslag til forbedringer.
5. Hva bør nærdemokratiorganet hete?
6. Hvordan bør grensene mellom de ulike områdene som skal ha et nærdemokratiorgan være?
7. Hvilke krav bør være felles for alle nærdemokratiorganene – og hva er det greit at er ulikt fra sted til sted?
8. Hvordan bør prosessen fram til etablering av disse organene være?

Hva er nærdemokrati? Og hvorfor skal vi ha en modell for det?

Du lurer kanskje allerede på hva «nærdemokratimodell» egentlig betyr. Vel, en kommune som Asker er ganske stor. Det bor nærmere 100 000 mennesker i denne kommunen nå, og de bor i mange ulike tettsteder. Det er også ganske langt mellom de ulike delene av kommunen.

En kommune er et lokalsamfunns verktøy for å få til noe i fellesskap, og er styrt av et kommunestyre. Dette kommunestyret består i Asker av 55 representanter, som er valgt for fire år av gangen i kommunevalget. Alle innbyggere i Asker med stemmerett kan være med å velge de som sitter i kommunestyret. Det er flertallet i kommunestyret som avgjør hva Asker kommune skal gjøre.

Kommunestyret bestemmer hva de som jobber i kommunen skal drive med – det vi ofte kaller for kommuneadministrasjonen. Kommunestyret bestemmer også en del regler for kommunen, som alle må følge. De styrer også mange tjenester: Skoler, barnehager, helsestasjoner, kulturtilbud, idrettstilbud, helse- og omsorgstilbud, mye av NAV, brannvesen, søppeltømming, vann og avløp, landbrukspolitikk og mye mer.

De 55 som sitter i kommunestyret er for det meste fritidspolitikere. De gjør dette ved siden av andre jobber. De 10 000 som jobber i kommunen som lærere, sykepleiere, helsefagarbeidere, barne- og ungdomsarbeidere, ingeniører, jurister, assistenter, rørleggere, sjåførere, ledere og rådgivere har oppgaver knyttet til sitt fagområde. Da sier det seg selv at det kan være vanskelig å få med seg til enhver tid hva som rører seg i et bestemt nabolag, både for kommunestyrepolitikere og for de som jobber i kommunen. For politikerne er det knapt med tid, og for de som jobber i kommunen kan det være vanskelig å se helhet.

Det er her nærdemokrati kommer inn! Nærdemokrati betyr at noen mennesker har et spesielt ansvar for å følge med på det som skjer rundt seg, i nabolaget og nærmiljøet. Disse folkene kan både bidra til å skape gode løsninger på utfordringer de ser, og hjelpe politikere og kommuneansatte med å forstå mer av hverdagen i hele kommunen. På den måten tror vi at det er lettere å sørge for at det skjer flere gode ting i Asker-samfunnet, og at de løsningene kommunen har ansvar for passer bedre til de behovene innbyggerne har.

En «nærdemokratimodell» er da en måte å organisere dette nærdemokratiet på som er gjenkjennelig i hele kommunen, selv om den er tilpasset de lokale behovene.

Erfaringen med forsøket med lokalsamfunnsutvalg har vist at det er mulig å forløse mye engasjement lokalt og få gode innspill til saker under behandling med en etablert nærdemokratistruktur. Forsøket har også vist at det er noen utfordringer knyttet til å følge kommunelovens regler for utvalg. Dette kommer vi tilbake til etterpå i notatet.

I dette notatet bruker vi «politikere» i stedet for det mer kommunale begrepet «folkevalgte». Men med «politikere» mener vi her de som sitter som folkevalgte i kommunestyre og utvalg.

Oppdraget til en nærdemokratiordning

Det er forsket ganske mye på nærdemokratimodeller rundt omkring i Norge og andre land. Noe av det viktigste som skal til for at det skal være meningsfylt å være med på nærdemokrati, er at de som skal drive med det vet hva oppgaven går ut på.

Dette er det vi foreslår som oppdraget til en nærdemokratiordning:

- **Bidra til et godt lokalsamfunn i hele sitt område**
- **Hjelpe gode krefter lokalt til å finne sammen for å løse utfordringer – både frivillige, kommunale og næringslivet**
- **Være et bindeledd mellom det som skjer lokalt og kommunen**
- **Ta opp saker med kommunen som interesserer lokalsamfunnet**
- **Uttale seg til kommunen på vegne av lokalsamfunnet i saker som gjelder lokalsamfunnet**
- **Bruke penger som kommunen gir til nærdemokratiordningen – og andre penger som samles inn – til det beste for lokalsamfunnet**

Det kan også være aktuelt å delegerer myndighet til nærutvalgene til å fatte vedtak i saker som ikke har prinsipiell betydning eller der hvor det er anledning til dette etter ulike lover (jf. kommunelovens § 5-4). Dette tar vi ikke stilling til her, men kom gjerne med forslag i høringen om det er områder hvor dette kan være aktuelt.

For å hjelpe nærutvalgene til å ha et godt kunnskapsgrunnlag for sitt arbeid, bør kommunen sammen med nærutvalgene lage en såkalt lokal samfunnsanalyse hvert fjerde år, som utvalget kan benytte i sitt arbeid:

- **Hvert 4. år skal nærutvalg og kommune sammen lage en lokal samfunnsanalyse som grunnlag for arbeidet i utvalget**

Ulike alternative modeller

Det finnes mange måter å organisere en nærdemokratiordning på. Men de fleste kan oppsummeres i tre hovedalternativer. Nedenfor er en tabell med vår vurdering av disse tre alternativene.

	A: Kommunalt utvalg	B: Frivillig organisasjon med spesiell status	C: Ingen spesiell ordning
Beskrivelse	Kommunen lager kommunale utvalg for hvert område. Utvalget er et folkevalgt organ etter kommunelovens § 5-7, og må følge de reglene som gjelder for slike.	Kommunen gir en status som lokalt talerør m.m. til én aktør i hvert område. Som regel innenfor rammer som kommunen har definert. Organet er juridisk sett en frivillig organisasjon, med eget organisasjonsnummer og egne vedtekter.	Kommunen har ikke etablert/støttet opp om noe eget lokalt organ, men baserer seg på medvirkning fra eksisterende aktører. Det kan også være aktuelt at kommunen avholder folkemøter eller organiserer verksteder og løse nettverk.
Kostnader for kommunen	<ul style="list-style-type: none"> - Godtgjørelser - Møtegjennomføring med for- og etterarbeid - Evt. midler for utdeling 	<ul style="list-style-type: none"> - Evt. tilskudd til organet - Tidsbruk på støtte, tilrettelegging og dialog 	<ul style="list-style-type: none"> - Ingen, bortsett fra tidsbruk på å komme i kontakt med relevante lokale aktører ved behov
Fordeler	<ul style="list-style-type: none"> - Klar status som et kommunalt organ - Avklarte regler - Det utvalget gjør må være åpent og etterprøvbart - Forvaltningslovens regler for enkeltvedtak om tilskudd gjelder – gir rettssikkerhet - Omfattende kommunal tilrettelegging - Formelt system for å få saker til behandling - Kan få delegert myndighet 	<ul style="list-style-type: none"> - Stort rom for lokale tilpasninger - Lokale aktører er selv i førersetet - Gir rom for ildsjeler til å sette sitt preg på arbeidet - Fleksible rammer, for eksempel gjennom en samarbeidsavtale - Kan få inn ekstern finansiering 	<ul style="list-style-type: none"> - Helt og fullt basert på eksisterende aktører - Frivillige slipper å bruke krefter på å holde enda en organisasjon i gang, eller på å bemanne kommunalt organ - Lett å tilpasse til saker og behov som oppstår
Ulemper	<ul style="list-style-type: none"> - Vanskeligere å gjøre lokale tilpasninger av arbeidsform - Svært tidkrevende for- og etterarbeid - Strenge begrensninger på hva det er lov å gjøre utenfor møter - En arbeidsform med mye dokumenter, som mange kan oppleve byråkratisk 	<ul style="list-style-type: none"> - Mer avhengig av lokalt engasjement - Noen begrensninger på hvilken delegert myndighet de kan få - Kan oppleves som «kommunalisert frivillighet» - Avhengig av at kommunen gir organisasjonen en spesiell status gjennom avtale og konkret oppfølging 	<ul style="list-style-type: none"> - Ingen som har en definert inngang til å ta opp saker med kommunen på fellesskapets vegne i et område - Kommunen som i stor grad styrer hvem som kommer til orde, og hvilke saker det blir bedt om innspill til - Forutsetter at kommunens folk har gode nettverk lokalt

I Asker kommune vurderer vi alternativ B, Frivillig organisasjon med spesiell status, som mest egnet, fordi dette gir mer lokal frihet til et nærdemokratiorgan og lavere direkte kostnader til administrasjon, samtidig som det er mulig å ivareta behov for anerkjennelse og involvering. Modell B vil fortsatt kreve mye av administrasjonens tid. Dette vil videreføre det gode arbeidet som er gjort i lokalsamfunnsutvalgene, men gi nye muligheter for at det lokale engasjementet kan finne sin egen form.

Organisasjonsform og navn

En nærdemokratimodell som er organisert som frivillig organisasjon må være åpen for at alle som bor i lokalsamfunnet kan være med. Ingen skal måtte betale kontingent og det må ikke være andre krav til stemmerett. Kommunen anerkjenner denne organisasjonen som spesiell, med en framhevet status som kommunens lokale hovedsamarbeidspartner. Man kan gjerne kalle den en «paraply» for lokalsamfunnet. Den er derfor noe annet enn en velforening, frivilligsentral eller et FAU.

Organisasjonen kan hete mange forskjellige ting. Her er noen eksempler:

- Nærutvalg
- Lokalutvalg
- Lokalsamfunnsutvalg
- Nærmiljøutvalg
- Grendeutvalg
- Lokalforum
- Nærmiljøforum

Du kan sikkert komme på flere gode forslag! Vi vil gjerne ha inn gode forslag til navn. I mangel av noe bedre, så kaller vi det foreløpig «nærutvalg» i resten av dette dokumentet. Men hvem vet – kanskje det blir ditt forslag vi bruker i framtida?

Dette er det vi foreslår om hvordan nærutvalget skal være organisert:

- **Nærutvalget skal være en frivillig organisasjon for hele sitt lokalområde**
- **Nærutvalget skal ha et styre, som er valgt på et årsmøte som er åpent for alle som bor i lokalområdet**
- **Nærutvalget blir anerkjent som nærutvalg for sitt område og kommunens lokale hovedsamarbeidspartner. En samarbeidsavtale med kommunen slår fast denne spesielle og viktige statusen**
- **Samarbeidsavtalen skal beskrive de felles forventningene mellom kommune og nærutvalg. I tillegg til det som skal være felles for alle nærutvalgene, skal avtalen ha med det som er nødvendig av lokale tilpasninger**
- **Utover dette, skal nærutvalget være uavhengig av kommunen. Kommunen skal ikke kunne instruere nærutvalget, og nærutvalget skal heller ikke kunne instruere kommunen**

Kommunens rolle

I dag har kommunen en omfattende rolle knyttet til lokalsamfunnsutvalgene. Kommunen organiserer møter, lager sakslister og sørger for godtgjørelser, mat og møtelokaler. Kommunen lager mye sakspapirer til møtene.

I den nye modellen skal nærutvalgene være uavhengige av kommunen – men kommunen og nærutvalgene skal ha et nært partnerskap og samarbeid. For å sikre at dette er lokalt utformet, bør det være innbyggertorgene som er kontaktpunktet i kommunen for nærutvalgene. Det er de som sitter med lokalkunnskapen. Innbyggertorgene bør være et «hjem» for nærutvalgene, hvor de kan få hjelp, støtte og sparring.

Tett kontakt med politikk og administrasjon er også viktig for at nærutvalg skal kunne gjøre jobben sin. Nærutvalgene må oppleve at både politikere og kommunalt ansatte engasjerer seg i nærutvalgenes arbeid og etterspør nærutvalgenes syn på saker kommunen jobber med. Nærutvalgene må involveres i flere runder av viktige saker. Nærutvalgene må få mulighet til både å sette dagsorden, delta i dialog om utfordringer og løsninger og å gi mer formelle uttalelser i høringer. Hovedmotivasjonen for å delta i et nærutvalg vil nok være muligheten til å bli involvert og oppleve å bli tatt på alvor.

Vi foreslår at kommunens rolle overfor nærutvalgene skal være følgende:

- **Hele kommunen er sparringspartner og støttespiller for nærutvalgene**
- **Hvert nærutvalg skal ha base på et innbyggertorg**
- **Innbyggertorget skal ha én navngitt person som er hovedkontaktperson for nærutvalget**
- **Kontaktpersonen skal sørge for å formidle kontakt og informasjon mellom nærutvalget og de ulike tjenestene og menneskene som jobber i kommunen. Kontaktpersonen skal delta på møtene til nærutvalget når det er naturlig, og skal kunne hjelpe dem å finne fram i kommunen**
- **Kommunens øvrige virksomheter og tjenesteområder skal bidra til at kontaktpersonen kan gjøre jobben sin godt**
- **Nærutvalget kan ikke instruere kontaktpersonen, og kontaktpersonen skal respektere nærutvalgets uavhengighet**
- **Kommunen skal ikke organisere møtene til nærutvalget, men kan hjelpe dem med å finne ut av det praktiske**
- **Kommunens ulike tjenester skal sørge for at nærutvalgene er informert og tatt med i dialog om saker som angår dem på et så tidlig tidspunkt som praktisk mulig. Formen på dette må utvikles over tid**
- **Nærutvalgene skal ha minst ett årlig, felles dialogmøte med det hovedutvalget i kommunen som har ansvar for dem, gjerne i kombinasjon med dialog med kommunedirektørens ledergruppe. Hovedutvalget har ansvar for å følge opp nærutvalgene, også gjennom året.**
- **Kommunen skal legge til rette for læring og dialog mellom nærutvalgene, og skal organisere jevnlig fellestreff mellom nærutvalgene. På disse treffene kan kommunen også ta opp fellessaker som gjelder alle nærutvalg**
- **Kommunen skal tilby nærutvalgene kompetanseutvikling som er relevant for dem**
- **Kommunen bør vurdere om nærutvalgene skal få rett til å be om egne møter med politisk hovedutvalg om konkrete saker ved behov**

Lokalområder

For å unngå at nærutvalgene går i beina på hverandre, må det være klare grenser for hvert nærutvalg. Nærutvalgene bør ha sin base på et innbyggertorg, og det tilsier 8 nærutvalg i kommunen. Antallet kan tas opp eller ned, men kommunen må da tilpasse koblingen mellom nærutvalg og innbyggertorg til antallet.

Det er viktig å få innspill på hva som er en klok måte å organisere dette på, og hva de ulike områdene bør hete. Her er et forslag ut fra hva vi i kommunen tror er de mest naturlige måtene å dele inn kommunen i 8 områder med hvert sitt innbyggertorg på, når områdene skal være geografisk sammenhengende:

- **Nesøya – Holmen**
  - Plansoner: Nesøya nord, Nesøya sør, Mellom-Nes, Billingstadsletta, Billingstad, Hvalstad, Landøya, Holmen, Vakås.
  - Befolkning 2022: 18 833
- **Asker sentrum**
  - Plansoner: Høn, Båstad, Sentrum, Bondi, Ånnerud, Semsveien, Gamle Drammensvei, Gullhella, Vettre, Bleikeråsen, Blakstad.
  - Befolkning 2022: 24 664
- **Borgen**
  - Plansoner: Østre Borgen, Vestre Borgen.
  - Befolkning 2022: 5 589
- **Heggedal-Dikemark**
  - Plansoner: Vardåsen, Dikemark, Heggedal vest, Sentrale Heggedal, Gjellum
  - Befolkning 2022: 10 430
- **Slemmestad-Vollen**
  - Plansoner: Vollen, Bjerkås, Slemmestad nord, Slemmestad sør, Fossum, Bødalen, Nærsnes
  - Befolkning 2022: 12 407
- **Spikkestad-Midtbygda-Hyggen**
  - Plansoner: Spikkestad nord, Spikkestad sør, Lahell, Røyken, Midtbygda, Hyggen
  - Befolkning 2022: 10 150
- **Sætre-Åros-Klokkarstua**
  - Plansoner: Åros, Sætre syd, Sætre nord, Storsand, Klokkarstua
  - Befolkning 2022: 8 721
- **Tofte-Holmsbu-Filtvet**
  - Plansoner: Filtvet, Tofte, Holmsbu
  - Befolkning 2022: 4 034

Se vedlagte kart for grenser. Grenser er omtrentlige – det er grensene mellom plansoner i kommuneplanen som er avgjørende.

Økonomi

I dag bruker Asker kommune ca 2 millioner kroner i året på de tre lokalsamfunnsutvalgene, i tillegg til arbeidstimer til medarbeidere i kommunen. Dette inkluderer penger utvalgene har til å dele ut, samt godtgjørelser (penger) til de som sitter i utvalgene. Kommunen har stram økonomi og mange utfordringer som skal løses i årene som kommer. Det er derfor ikke mer penger å bruke på en nærdemokratiordning. Sammenlignet med hva andre kommuner bruker, vil det likevel være ganske mye å bruke 2 millioner, i tillegg til arbeidstimer.

Vi foreslår følgende løsning på økonomi:

- **Hvert nærutvalg får 250 000 kroner i årlig tilskudd av kommunen**
- **Nærutvalget har i tillegg gratis møtelokaler på innbyggertorgene, og gratis bruk av kommunens øvrige lokaler til sine møter og aktiviteter**
- **Nærutvalget kan disponere de 250 000 til det nærutvalget mener er best for å skape lokal aktivitet**
- **Nærutvalget får årets tilskudd når kommunen har mottatt årsmøtepapirer fra nærutvalget, inkludert regnskap for bruk av forrige års tilskudd**
- **Samarbeidsavtalen skal inneholde bestemmelser om at nærutvalget har det fulle ansvaret for bruk av midlene, og at kommunen bare skal føre kontroll med pengebruken ved begrunnet mistanke om misbruk av pengene**
- **Ubrukte midler kan nærutvalget overføre til neste år**
- **Kommunen oppfordrer nærutvalget til å ha flere andre inntektskilder**
- **Kommunens øvrige kostnader til oppfølging av nærutvalgene bæres av tjenesteområde medborgerskap**

Valg og sammensetning

Kommunen bør ha færrest mulig regler om sammensetning av nærutvalg. Samtidig bør det være noen minstekrav for å bli anerkjent som nærutvalg, og dette bør handle om hvordan nærutvalget skal sikre at ulike stemmer og nye stemmer får ta del i nærutvalget.

Nærutvalget bør ha et visst mangfold. Da bør det bestå av mennesker med ulik bakgrunn og kompetanse. Noen bør komme fra lokale lag og foreninger, slik som velforeninger, idrettslag, kor og korps, historielag eller menigheter. Noen bør komme fra lokale brukerråd, slik som elevråd, forelderåd/samarbeidsutvalg. Og noen bør være uavhengige innbyggere – gjerne som representere grupper som oftere enn andre ikke kommer til orde. Dette kan være ungdommer, eldre, minoriteter, personer med funksjonsnedsettelse og så videre.

Fellesreglene bør imidlertid ikke være så detaljerte. Det er viktigere at nærutvalgene har et apparat for å rekruttere bredt og sørge for en blanding av kontinuitet og fornying. En måte å gjøre dette på, kan være å ha en egen valgkomité.

Det kan være grunn til å framheve at ungdom bør ha en stemme i nærutvalget. Dette har vært vellykket i lokalsamfunnsutvalgene. Nærutvalgene bør vurdere å gi ungdom en egen godtgjørelse for å sitte i nærutvalget. Ungdom har ofte en mer anstrengt økonomi enn andre grupper.

Valgene bør skje på åpne møter som alle innbyggere kan møte på, og det må være reelle muligheter for å stille til valg på møtet. På møtet bør det også være slik at styret i nærutvalget forteller hva de har drevet med, slik at det er mulig for de som møter å bytte ut medlemmer om de mener styret burde jobbe annerledes. Antall som skal velges og valgperiode bør fastsettes lokalt, men det bør være et årlig årsmøte.

På bakgrunn av dette foreslår vi følgende:

- **Nærutvalget må ha egne vedtekter som slår fast hvordan styret i nærutvalget skal være organisert.**
- **Vedtektene må slå fast hvordan nærutvalget skal sikre åpne valg som alle i lokalområdet kan delta i, og hvordan årsmøtet skal få innsyn i nærutvalgets aktiviteter og økonomi**
- **Vedtektene må slå fast hvordan nærutvalget skal rekruttere bredt i lokalsamfunnet**
- **Vedtektene skal være årsmøtebehandlet i nærutvalget, og det skal bare kunne være årsmøtet som endrer vedtektene**
- **Nærutvalget må ha minst én ungdomsrepresentant**
- **Nærutvalget må ha årlig årsmøte**

Samspill med andre

De ulike lokalsamfunnene i Asker er forskjellige. Det er derfor en dårlig idé å lage veldig stramme, felles regler for hvordan nærutvalgene skal samarbeide med andre lokalt. Her er noen eksempler på hva som kan være aktuelle samarbeidsformer:

- Lokal frivilligsentral kan danne en kjerne for nærutvalget, eller være en ekstra støttespiller/hjelper, forutsatt at begge parter ønsker dette.
- Representanter for viktige lokale foreninger eller aktører kan inviteres til å være observatører på styremøter i nærutvalget – fast eller ved behov. Dette kan være frivilligsentraler, velforeninger, menigheter, viktige bedrifter, veilag, borettslag og sameier, møteplasser, foreninger eller andre som nærutvalget ønsker å samarbeide tett med
- Hvis innbyggertorget og nærutvalget er enige om det, kan nærutvalget utgjøre et brukerråd for innbyggertorget, som kommer med råd og anbefalinger om aktiviteter og innhold
- Nærutvalget kan gjennomføre jevnlig møter i et større lokalt nettverk eller forum som de organiserer, eller ha åpne møter for hele lokalsamfunnet – eller for ulike målgrupper
- Frivilligsentraler kan velge å bruke nærutvalget som referansegruppe eller styre, om nærutvalget ønsker det
- Nærutvalgene og de ulike paraplyorganisasjonene og rådene på kommunenivå kan ha felles interesser eller prosjekter å snakke om.
- Og mye mer – her er det nesten bare kreativiteten som setter grenser!

Det som kan være en idé å slå fast i samarbeidsavtaler, kan være dette:

- **Nærutvalget skal invitere til utstrakt samarbeid med ulike lokale aktører, på måter som er tilpasset lokale forhold**

I tillegg kan det være at kommunen kan ha en rolle i å bringe ulike aktører sammen:

- **Kommunen kan vurdere å arrangere fellesmøter mellom nærutvalgene og paraplyer og råd, slik som ungdomsråd, eldreråd, råd for personer med funksjonsnedsettelse, idrettsråd, kulturråd og frivillighetsutvalg**
- **Kommunen eller nærutvalget bør sammen vurdere om det skal være jevnlig fellesmøter med kommunale tjenester i lokalområdet, slik som barnehager og skoler, inkludert med de brukerrådene som finnes i disse tjenestene (Foreldrerådets arbeidsutvalg (FAU), samarbeidsutvalg (SU) og elevråd).**

Digitale verktøy

Digitale verktøy er i dag veldig viktige for effektiv samhandling og kommunikasjon. Kommunen kan bidra til å forenkle arbeidet for nærutvalgene ved å sørge for hensiktsmessige felles verktøy. Dette kan for eksempel være medvirkningsplattformen Decidim, som KS og Smartbynettverket forvalter og utvikler. Denne typen verktøy gir muligheter for oppfølging av medvirkningsprosesser og møter, lokale informasjonsnettsider, nettsider for dialog og muligheter for å ta i bruk nye metoder for medvirkning. Én slik metode er deltakende budsjettering, hvor innbyggere lokalt kan inviteres til å fordele en pengesum ved hjelp av det digitale verktøyet.

Det er ikke endelig avklart om og hvordan Asker kommune skal bruke Decidim, men det følgende kan være et godt prinsipp:

- **Kommunen kan stille til rådighet for nærutvalgene hensiktsmessige digitale verktøy for samhandling, medvirkning og kommunikasjon – dette må vurderes nærmere**

I tillegg vil det nok være naturlig for mange av nærutvalgene å bruke sosiale medier til å nå ut til folk i sitt lokalområde. Kommunen bør være varsom med å stille krav til hvordan nærutvalgene skal kommunisere, siden dette må tilpasses lokale forhold. Men det følgende kan være et godt prinsipp:

- **Nærutvalget skal arbeide aktivt på flere ulike måter for å nå ut til innbyggere i sitt lokalområde med ulik bakgrunn og interesser**

Fra ord til handling

Det vil kreve en del jobb å iverksette en ny nærdemokratiordning, både fra folk i kommunen og for innbyggerne. Derfor er det viktig å sette av nok tid til dette.

Vi foreslår følgende framdriftsplan:

- **Kommunestyret bestemmer hvordan modellen skal være i juni 2023**
- **Virksomhet innbyggerdialog og frivillighet arrangerer åpne møter i hvert lokalområde høsten 2023**
- **I disse åpne møtene skal deltakerne være med og lage forslag til vedtekter og samarbeidsavtale for sitt nærutvalg, og velge deltakere til et interimstyre**
- **Innbyggerdialog og frivillighet samarbeider med interimstyrene om å avstemme gjensidige forventninger til kontaktpersonenes rolle, slik at ordningen er gjennomførbar**
- **Kommunestyret godkjenner samarbeidsavtaler rundt årsskiftet 2023-2024**
- **Interimstyret og kommunen arrangerer sammen det første årsmøtet i hvert nærutvalg i løpet av de første tre månedene i 2024**
- **Kommunen bærer kostnadene fram til det første årsmøtet er avholdt. Etter dette utbetaler kommunen tilskudd og ansvaret går over til nærutvalget selv**

Denne framdriftsplanen må være foreløpig, og det vil være bedre å bruke lengre tid på å etablere gode ordninger hvert sted, enn å forhaste seg, hvis det viser seg å være nødvendig. Det må generelt være rom for å lære og justere fortløpende.

Vedlegg: Kart

Forslag til inndeling av nærutvalgsområder i Asker kommune, med detalj over Asker/Borgenområdet

SESAM

NOTAT

Nærdemokratiske ordninger

Notat til kommunaldirektøren i Asker kommune. ¹

07.02.23.

Lars U. Kobro. Seniorforsker, Senter for sosialt entreprenørskap og samskapende sosial innovasjon – SESAM. Universitetet i Sørøst-Norge. www.usn.no/sesam

---

Innhold

1. Ambisjoner i Asker.....	2
2. Ulike nærdemokratiske ordninger	3
3. Et lovregulert organ	4
4. En tid for utprøving – med variasjoner	6
5. En sterk koordinert lokalsamfunnsutvikling.....	7
6. Foreløpige vurderinger med forsiktige frampek	7
7. Noen konkrete punkter	10
8. En sluttcommentarer om en grunnleggende utfordring på systemnivå	10

---

¹ Påstander og faglige momenter i dette notatet vil dokumenteres og kilde-belegges i følgeforskningens slutt-rapport.

1. Ambisjoner i Asker

Nærdemokratiske ordninger er en samlebetegnelse på ulike modeller med formål å engasjere lokalbefolkningen i aktiv demokratisk praksis. Å flytte demokratiske prosesser nærmere der folk bor forventes å gi positiv effekt både for storsamfunnet og for det enkelte lokalsamfunnet der ordningene etableres. Opprettelse av *lokalsamfunnsutvalg* er én måte å gjøre dette på. I Asker er slik modell valgt, foreløpig for tre områder; *Tofte*, *Slemmestad* og *Heggedal*. Erfaringene fra de tre stedene skal samles som et forsøk. Forsøket skal i løpet av 2023 danne grunnlag for en avgjørelse om ordningen skal videreføres, korrigeres, eventuelt gjøres gjeldende for flere lokalsamfunn eller håndteres videre på annen måte.

Mandatet

Ifølge vedtak i Asker kommunestyre 28. januar 2020 (sak 20/3) arbeider lokalsamfunnsutvalgene under følgende mandat:

Lokalsamfunnsutvalgene skal legge til rette for at innbyggere, lag og foreninger og andre lokale aktører får mulighet til å ta del i og få medansvar for saker som angår lokalsamfunnet de er opprettet for.

Kommunestyresaken lister opp følgende oppgaver for utvalgene:

- Høres i saker som angår lokalområdet
- Medvirke i planprosesser som berører lokalområdet
- Bidra til at innbyggere og lokale aktører får mulighet til å ta medansvar for saker som angår lokalsamfunnet de er opprettet for
- Styrke lokale aktørers mulighet til å påvirke samfunnsutviklingen i eget lokalområde
- Utvikle og styrke samarbeid og dialog med bl.a. innbyggertorg, nærmiljøsentral, lokale lag, foreninger og organisasjoner, lokale skoler og barnehager (herunder foreldreutvalg, samarbeidsutvalg og elevråd), lokalt næringsliv og andre folkevalgte organer
- Disponere midler til lokale tiltak

Utvalgene har initiativrett, og kan selv ta opp saker som berører eget lokalområde.

Opprinnelig var planen å avslutte forsøket i 2022, men på grunn av pandemien ble forsøket utvidet fram til sommeren 2023. Universitetet i Sørøst-Norge har, sammen med Telemarksforskning, hatt oppdraget med å følge forsøket i hele perioden. Det er publisert to rapporter fra forsøket. Se disse under publikasjoner på www.usn.no/sesam. En sluttrapport er planlagt publisert tidlig i juni 2023.

Parallelt med arbeidet i lokalsamfunnsutvalgene, har Asker kommune påbegynt en gjennomgang av hele sin politiske struktur. Viktige beslutninger skal, etter hva vi forstår, tas i løpet av våren. Det er derfor et ønske fra kommunaldirektøren i Asker om å få noen faglige betraktninger fra følgeforskningen så tidlig som mulig, som ett av flere grunnlag for beslutninger som vedrører lokaldemokratiske ordninger spesielt.

Dette notatet er et svar på ønsket i lys av ambisjonene og mandatet, redegjort for ovenfor. Notatet er ikke en fyllestgjørende rapport om LSU, det er i stedet en oppsummering av det vi oppfatter som de mest sentrale momentene av hva vi vurderer at politisk og administrativ ledelse i Asker burde kunne legge til grunn for sine aktuelle vurderinger. Vi understreker at det vil komme mer dyptgående analyse av forsøket med lokalsamfunnsutvalg i Asker, i juni.

2. Ulike nærdemokratiske ordninger

Lokalsamfunnsutvalg, slik vi ser det i Asker, er ikke den eneste formen for nærdemokratiske ordninger. Ulike nærdemokratiske ordninger er ofte initiert for å *legge til rette for* et bredere og mer proaktivt og positivt engasjement for befolkningen i et avgrenset geografisk område, mindre enn kommunen; ofte et bygdesamfunn eller andre relativt klart definerte geografisk områder. Det er viktig å understreke at nærdemokratiske ordninger bare er ett av flere tiltak som kan brukes for å styrke lokaldemokratiske verdier i en kommune.

Nær sagt alle norske kommuner består av flere slike avgrensede lokalsamfunn. Det finnes flere begrunnelser og en variasjon av muligheter for å etablere operative og/eller demokratiske nivåer under kommunen som administrativ enhet. Frivilligsentraler, nærmiljøsentra, innbyggertorg og andre nærmiljøordninger er eksempler.

Slike lokaldemokratiske ordninger kan deles i tre hovedkategorier¹:

- 1) Frivillige organisasjoner med et bestemt avgrenset geografisk nedslagsfelt (velforeninger er eksempler på dette)
- 2) En foreningsbasert modell, som for eksempel grendeutvalg og nærmiljøforeninger, slik som Klokkekarstua og Verket nærmiljøforum.
- 3) Organ med beslutningsrett og tjenesteansvar – slik f.eks. bydelsutvalgene i Oslo er.

Ordnningen med lokalsamfunnsutvalg i Asker, er slik vi vurderer det, etablert med sterkest rotfeste i modell 3, men har etter hvert utviklet seg i et hybrid felt med karaktertrekk fra både 2 og 3 ovenfor. Se flere kommentarer om dette lenger ut i notatet.

Det finnes ikke en entydig og vitenskapelig kvalitetssikret liste over hva lokaldemokratiske ordninger *skal*, eller *vil føre til*. Det må gjøres valg av mål og tilpasninger i hvert enkelt tilfelle. **Dette med at nærdemokratiske ordninger i stor grad er situasjons-spesifikke og kontekstuelle gjør «fagfeltet» både interessant, krevende og nyskapende.** *One size does not fit all*, for å parafrasere et engelsk munnhell. – Eller «Båten blir til mens vi ror», som det ble sagt – og sitert i vår underveisrapport – fra en framstående politiker i Asker, tidligere i prosessen. Det er ikke slik at LSU-modellen i seg selv er entydig. Fra et ganske likt utgangspunkt, har de tre utvalgene i Tofte, Slemmestad og Heggedal, utviklet seg i noe ulike retninger/profiler.

Til tross for kunnskap om stedstilpasning og variasjon, har Regjeringen lister opp et sett potensielle gevinster ved lokaldemokratiske ordninger²:

- Bedre kontakt og mer nærhet mellom befolkningen og kommunens politikere og administrasjon.
- Mer deltakelse og større politisk interesse og engasjement i lokalbefolkningen.
- Representasjon fra et større geografisk område.
- Spesiell ivaretagelse av områder som blir geografiske ytterpunkter i en sammenslått kommune.
- Bedre kommunale beslutninger med høyere lokal legitimitet og større lokal forankring.
- Bedre kommunale tjenester gjennom tilførsel av lokalkunnskap.
- Større lokalt samfunnsengasjement som fører til god lokalsamfunnsutvikling.

---

² <https://www.regjeringen.no/no/tema/kommuner-og-regioner/kommunestruktur/Verktoy/lokaldemokrativeilederen/kommunen-og-innbyggerne/nardemokratiske-ordninger/id2425372/>

- Ta vare på- eller bygge opp lokal identitet og samhold, slik at en skaper et inkluderende og godt lokalsamfunn.

Hvorfor?

Interessen for nærdemokratiske ordninger springer ut av to tunge samfunnstrender. Befolkningens *organiserte* politiske engasjement er dalende. En økende andel av befolkningen lar være å stemme ved lokalvalg og de deltar i fallende grad i konvensjonelle organer og arenaer i det representative lokaldemokratiet. Nedgang i medlemskap i politiske partier (og frammøte på nominasjonsmøter, for dem som er medlemmer) er et blant flere markant trekk i dette bildet. På den andre siden engasjerer folk seg likevel. Sosiale medier med poster og kommentarer er et relativt nytt og sterkt voksende fenomen. Folk engasjerer seg i enkeltsaker (ad hoc) og i aksjoner av ulike slag – ofte gjennom protester *etter* at politiske vedtak er fattet i representative organer. Et forhold som kan ha relevans for nye Asker kommune, er at «folk flest» kan oppleve at det er lang avstand til kommunens sentrale myndigheter, både geografisk, kulturelt og saksmessig. Spesielt ved kommunesammenslåinger har dette vært et tema. I Danmark ble deres store kommunalreform på slutten av 90-tallet fulgt opp med etableringer av en rekke lokaldemokratiske organer. Reformen hvor Røyken og Hurum ble innlemmet i nye Asker kommune i 2020, utgjorde et viktig bakteppe for LSU-etableringen i Tofte (Hurum) og Slemmestad (Røyken).

I tråd med oversikten ovenfor, er det stor variasjon i hvordan norske kommuner velger å organisere og bruke nærdemokratiske ordninger. Kommunelovens bestemmelser om *Kommunedelsutvalg* er ifølge Regjeringen, både en god og den «korrekte måten», å etablere en nærdemokratisk ordning på, spesielt dersom organet som etableres skal være en del av den folkevalgte og politiske organiseringen av kommunen, slik tilfelle er i Asker. I tilfeller hvor kommunestyret vedtar å opprette lokalsamfunnsutvalg, reguleres disse av kommuneloven § 5-7, samt øvrige bestemmelser om folkevalgte organer. Dette rammer inn LSU'enes arbeid, også dersom de *ikke* delegeres avgjørelsesmyndighet. LSU'ene i Asker har ikke i hovedsak avgjørelsesmyndighet. Unntaket er saker hvor de selv deler ut tilskudd til lokale prosjekter etter søknad.

Forholdet til Kommuneloven har vært et tema med en viss konflikthøyde i Asker.

3. Et lovregulert organ

Lokalsamfunnsutvalgene i Asker er opprettet av kommunestyret med hjemmel i kommuneloven § 5-7. Det betyr at utvalgene er folkevalgte organer, og at medlemmene av utvalgene er å regne som folkevalgte, jf. kommuneloven § 5-1 tredje og fjerde ledd.

Fordi LSU'ene er forankret i loven på denne måten er både saksbehandling, arkivrutiner, protokollering etc. lovregulert i Kommunelovens kapittel 11, Forvaltningsloven kapittel IV–VI, og i kommunens eget reglement for saksbehandling i folkevalgte organer (kommunestyre-sak 19/26).

Ovenstående rammer skapte i starten av perioden en del spørsmål og en hel del uro internt i utvalgene om hvilket handlingsrom de hadde for å operer i sine lokalsamfunn. Kommuneadvokaten i Asker ble konsultert og ga 2.2.2021 en uttalelse. Uttalelsen understreket temmelig klart at handlingsrommet var begrenset mht. utvalgenes mulighet for å fasilitere åpne samlinger, å agere som utvalg utenom oppsatte møter, etc. Kommuneadvokaten skriver at LSU'ene ikke kan fungerer på andre måter enn i møter, og at «...*det er et møte i lovens forstand også hvor medlemmene av et slikt organ samles for å bli orientert om eller foreta en foreløpig diskusjon av et tema*». Det understrekes i av-

slutningen av redegjørelsen at det «...skal med andre ord svært lite til for at en sammenkomst regnes som et møte i kommunelovens forstand, og kravene til kunngjøring, møteinnkalling, møteoffentlighet mv. trer inn».

Brevet overrasket, etter hva vi fikk inntrykk av, kommuneledelsen. KS ble kontaktet, og svaret tilbake fra KS-advokatene 22.03.2021 var litt «mykere» i sin redegjørelse av innbyggerinvolveringens handlingsrom – selv om det i brevet fra KS-advokatene ikke ser ut til at de helt har grepet det viktige poenget med *lokal* forankring og *lokalsamfunnsutvikling* i sin redegjørelse. De refererer stadig til «opp-gaveutvalgt», som i denne sammenhengen er noe ganske annet enn LSU. Likevel skriver de om lokale treff og arrangementer; «Dersom det arrangeres treff mellom enkelte folkevalgte/politikere og innbyggere av type høringer og idedugnader, hvor form og organisering i liten grad minner om det som tradisjonelt regnes som folkevalgte organer, kan det synes lite naturlig å karakterisere slike møter/treff mellom folkevalgte og innbyggerne som folkevalgte organer».

KS-advokatene refererer fyldig fra forarbeider og annet grunnlagsarbeid til Kommuneloven og lar det skinne tydelig gjennom at det å arrangeres treff og andre samlinger av type høringer, drøftinger og idedugnader, «hvor form og organisering i liten grad minner om det som tradisjonelt regnes som folkevalgte organer», som det står, synes lite naturlig å karakterisere som formelle møter etter Kommunelovens bestemmelser.

Det virker som om avklaringene (hvis det kan kalles det?), førte til et skille i lokalsamfunnsutvalgenes egen-forståelse og frimodighet. Signalene fra rådhuset ble enda tydeligere enn de hadde vært. – «Ta sjansen – prøv ut deres egen vei – vær lokalsamfunnsutvalg slik dere selv har lyst til å være det!», virket å være en ny holdning. Den ble eksponert i en rekke uttalelser vi har notert oss fra denne perioden, både fra representanter for kommuneledelsen/administrasjonen og flere LSU-medlemmer. Men ikke alle lot seg berolige.

Fordi nedenstående kommentar fra et medlem av et lokalt LSU, gir uttrykk for sentrale dilemmaer i LSUs mandat og arbeid, gjengis den her, med tillatelse fra vedkommende. Kommentaren er noe redigert, ved at de mest personlige delene er fjernet:

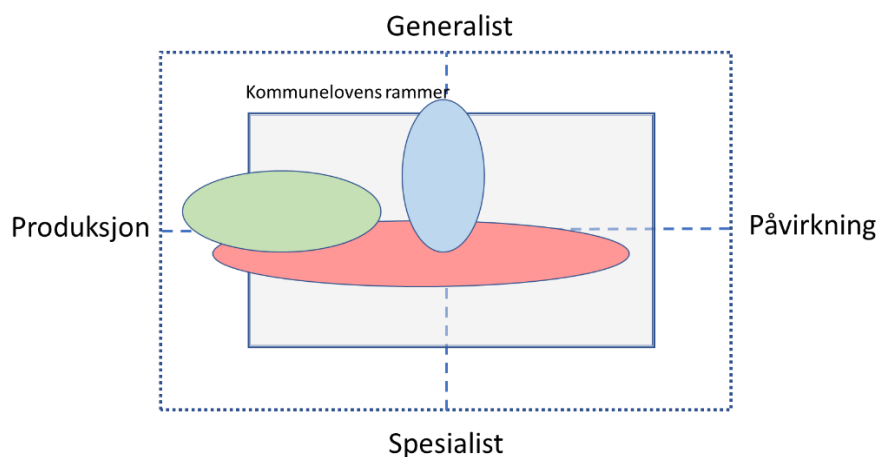
Lokalsamfunnsutvalgene har fra starten fremstått som en hybrid løsning. På den ene siden er utvalget oppnevnt av kommunestyret og, i likhet med kommunalpolitiske utvalg, fullt ut regulert av Kommuneloven og Asker kommunes saksbehandlingsreglement. På den annen side har utvalgenes mandat, som er nokså generelt og idealistisk utformet med svært få konkrete anvisninger, formuleringer som peker mot at utvalgene skal forestå stedsutvikling og skape stedsidentitet. Det vil si at utvalgene skal ta initiativ til og arbeide med trivselsfremmende, nyttige og hyggelig aktiviteter i sine respektive områder. Det krever arbeid med å innlede dialoger, samarbeid, kontakt og relasjoner med personer, grupper og lag i området. Slike prosesser må følges opp og fullføres. – Det er mitt inntrykk etter disse to første årene av prøvetiden, at kommunen legger størst vekt på og har størst forventninger til denne delen av virksomheten. Derimot finner jeg få forventninger eller føringer fra kommunen vis-a-vis utvalgene om at de skal være et tydelig, aktivt og viktige element i demokratiske prosesser i området. Med dette mener jeg; å være et ledd i det representative- så vel som i det deltakende demokratiet, i nærdemokratiet. Dette til tross for at det er nettopp det navnet som kommunen gav til forsøksprosjektet: Nærdemokratiske ordninger. Enhver tanke, bl.a. fremsatt fra min side, om i forsøksperioden å være så nytenkende, politisk fremsynt og kall det dristig, at man prøvde ut om utvalgene kunne få delegert myndighet fra kommunestyret til å treffe avgjørelse i egnede sakstyper, har falt på stengrunn. Heller ikke synes utvalgenes høringsuttalelser eller andre innspill å ha blitt vektlagt særlig mye i kommunen.

4. En tid for utprøving – med variasjoner

Etter at LSU'enes formelle rolle og handlingsrom var forsøksvis avklart, og pandemien var på retur, startet en periode med stor aktivitet og utprøving. Nå var jo det også selve formålet med ordningen, å prøve ut en gitt nærdemokratisk ordning i praksis, så fra forskersiden trakk vi egentlig et lettelses sukk (!), da ordningen endelig kunne begynne å spille. Tidsmessig falt dette sammen med ny-valg av medlemmer i de tre utvalgene. I realiteten ble det gjenoppnevning av de fleste – med utskifting av kun ett utvalgsmedlem i Tofte og Slemmestad. I Heggedal ble utskiftingen større, både med ny leder (rekruttert internt fra utvalget) og fem nye medlemmer.

Vi vil komme tilbake i seinere rapportering, med en nærmere utlegning av hvilke saker og hvilken profil de tre utvalgene utviklet i denne andre perioden av sin virketid. Vi har imidlertid eksperimentert litt med å sette saker og prioriteringer inn i en modell, se nedenfor. Slik det har utviklet seg, ser det ut til at Kommuneloven, slik kommuneadvokaten (og enkelte utvalgsmedlemmer) har tolket den, skaper en trangere ramme enn det LSU'ene ser ut til å ta i bruk. LSU'enes reelle aktivitet kan vi plassere langs to akser. Langs den ene akse (vertikalt) ser vi at LSU'ene enten fokuserer sterkt på en sak eller ett sakskompleks, slik Tofte LSUs stadig tilbakevending til samferdselspolitiske saker – eller de kan arbeide mer som generalister; å initiere eller påvirke saker som bygger lokalsamfunnskvaliteter i bred forstand, slik den siste periodens arbeid med trivselstiltak i Heggedal, fra Heggedal LSU er eksempel på. Den andre akse handler om arbeidsform mer enn innhold. Det går et skille mellom klassisk påvirkning på den ene siden og «produksjon» på den andre. Toftes brev til fylkesordføreren i Viken og deres avisinnlegg om mangelfull skoleskyss, er eksempel på det første, mens Slemmestad LSUs ombæring av blomsterhilsener til gamle og enslige til jul, er eksempel på det andre.

Figur 1. Illustrasjon på lokalsamfunnsutvalgenes handlingsrom

Figuren er en illustrasjon på mangfoldet og variasjonen i den måten de lokaldemokratiske ordningene i Asker. Vi har antydnet (foreløpig!) hvordan de tre LSU'ene (Tofte – rød, Slemmestad – grønn og Heggedal – blå) kan identifiseres med ulik vektlegging på de to uavhengige aksene. Vi understreker at dette i denne omgang er en illustrasjon av variasjon – ikke dokumentasjon av slik faktisk variasjon. For det første vil vi måtte gå mer systematisk gjennom de tre utvalgenes saker og aktiviteter med en nærmere vektlegging/beregning av slik aktivitet, før vi plasserer dette inn i figuren. For det andre er alle de tre LSU'ene i bevegelse. Å «fryse» dem fast i en posisjon i figuren vil kunne gi et misvisende bilde og undervurdere en slik dynamikk. Vi kommer tilbake til dette i vår sluttrapport. Figuren må derfor ikke brukes som noe mer enn den illustrasjonen den er ment å være.

5. En sterk koordinert lokalsamfunnsutvikling

Utvalgene er ikke den eneste satsingen Asker kommune har med hensyn til lokal innbyggermedvirkning som LSU'ene må ses i naturlig sammenheng med.

Det foregår en storstilt utvikling av innbyggertorg i Asker, med mye ressursbruk og høye målsettinger fra kommunen. I en rekke lokalmiljøer finnes Frivilligsentraler eller Nærmiljøsentraler – alle de tre stedene hvor det er etablert LSU finnes dette. Noen slike er kommunale, andre driftes selvstendig, men med kommunale tilskudd. Dette er i seg selv en blandet modell som kunne trenge en avklaring og kanskje en «oppdydding» i forbindelse med en helhetlig vurdering av kommunens innbyggermedvirkning og nærdemokrati? Vi lar dette ligge her, det ligger utenfor vårt mandat å vurdere/kommentere ytterligere.

I Asker finnes det 75 velforeninger³, og et kommunedekkende Asker velforbund⁴. Det finnes et antall nærmiljøforeninger/fora i tillegg til dette, hvor *Klokkarstua og Verket nærmiljøforum* er et vi har hatt et spesielt øye og kontakt med. Oppå, eller kanskje vi skal si «under» dette, finner vi FAU ved skoler, lokale foreninger og lag, boligforeninger og nabolagsforeninger – noen av disse også innmeldt som lag i Velforbundet.

I sum skaper dette på den positive siden av «regnskapet», et mangfold med mange anledninger og arenaer for kommunens innbyggere å engasjere seg og bli engasjert i ulike formater og former. På den mer problematiske siden kan man enkelt se at mangfoldet også kan bli sub-optimalt. Mye tid og en hel del ressurser, også kommunale kroner, går med til arenaer og aktiviteter som må kunne hevdes å gå litt «i beina» på hverandre. Dette siste er da også tatt opp av Asker Velforbund i møte/samtaler med kommunen. Vi har i også samtaler vi har deltatt i, og i observasjoner vi har gjort, fått inntrykk av at satsingen på medborgerskap i Asker kommune, ute i nærmiljøene hvor folk bor, kan være preget av «litt mye ukoordinert innsats på mange områder», som en informant uttrykte det i et forskningsintervju – «...med gode intensjoner», som vedkommende føyer til.

6. Foreløpige vurderinger med forsiktige frampek.

Nedenfor vil vi, ganske kort, i noen punkter oppsummere hvordan ovenstående kommentarer vil kunne utledes i noen pek framover mot Asker kommunes framtidige politiske organisering. **Igjen tør vi minne om at vår rolle ikke er å være rådgivere.** Våre observasjoner og funn i følgeforskningen kan følges opp av retningsvalg inn i forskjellige spor. Man kan kanskje hevde at vårt lodd kun er å spørre, ikke å svare – for å ty til en litt skjev sitering fra Ibsen. Vi gjør det i form av syv spørsmål nedenfor hvor vi vil avvike litt fra det ibsenske prinsippet med bare å spørre, ved også å våge oss også på noen litt åpne svar. Spørsmålene springer ut fra en kombinasjon av egne observasjoner og internasjonal diskurs om nærdemokratiske ordninger.

▪ Har mandatet vært klart nok – kjent nok, delt og opplevd relevant av aktørene?

Med tanke på at dette har vært en *forsøksordning*, kan det virke som om mandatets «unøyaktighet» kan ha vært en styrke i den fasen arbeidet har foregått i. Det har gitt rom for kreativ famling. Men skal arbeidet fortsette, kan det virke som om mandatet og oppgavene bør presiseres nærmere og f.eks. innplasseres tydeligere i bildet vi har illustrert i figur 1.

3

https://portal.styreweb.com/api/files/4653999/PgL8RGfOiESgTfwfpGmS3w/Medlemsforeninger%20Asker%20Velforbund.pdf?DocLinkId=19012&ref=%2fpunkt_06%2funderpunkt_02%2f

⁴ <http://www.askervelforbund.no/>

▪ **Er ordningen forankret skikkelig i kommunen – politisk og administrativt?**

Formelt er ordningen med LSU i Asker godt forankret politisk. Med formelt vedtak om oppretting og årlige dialogmøter med Hovedutvalg for medborgerskap gir relativt god forankring. Et eget tjenesteområdesområde med egen direktør og stab knyttet til medborgerskap i kommunens organisasjon, virker også som en solid administrativ forankring. Det siste kan imidlertid være et damoklessverd. Det kan fungere slik at de andre tjenesteområdene ikke tar skikkelig innover seg, eller påtar seg ansvar for å myndiggjøre eller involvere LSU'ene i aktuelle saker. Det kan bre seg en bevisst eller ubevisst holdning om at «dette hører til en annen del av kommunen». Innspill og kommentarer vi har fått i intervjuer med LSU-medlemmer, og i møter hvor representanter for ulike tjenesteområder har vært representert, viser tydelige spor av dette. Forsøket med LSU som *en samlet satsing* i asker, på tvers av sektorer, synes noe svak.

▪ **Er satsingen fulgt opp med nødvendige ressurser? Penger og personell?**

Asker kommune har satset betydelige midler på LSU-ordningen både ved å overføre en pott penger, kr. 500 000 /år, til fordeling for lokale formål over hvert av de tre utvalgenes budsjetter. I tillegg er det knyttet kostnader opp til å følge opp utvalgene med betydelige personalressurser. Mye tyder på at utvalgene i større grad kan eller til og med bør «administrere seg selv», dersom ordningen fortsetter – og i alle fall om den bygges ut med flere utvalg. Det *kan* også være slik at den omfattende administrative hjelpen, som utvalgsmedlemmene i overveiende grad har vært takknemlige for, fører til at utvalgene blir mer «kommunale» enn ønskelig. Det er en finstemt balanse mellom autonomi og kommunalisme i arbeid med nærdemokratiske ordninger.

▪ **Hvordan fungerer utvalgene mht. roller, makt og innflytelse?**

LSU'ene i Asker har lite formell beslutningsmakt. Unntaket er at de har fått fullmakt til å fordele penger, etter egne vurderinger – langt på vei. De har fått retningslinjer, men våre funn viser at de ikke føler seg særlig bundet av dem. Andre beslutninger har de i tiltakende grad «tatt seg til» uten å uroes seg mye over Kommunelovens bestemmelser, konf. avsnittet om dette ovenfor. I Heggedal har de laget et eget «underutvalg» (uten støtte i loven for slikt), og i alle tre utvalgene har de satt i gang tiltak i egen regi, et godt stykke utenfor en streng fortolkning av lovens rammer.

Den tiltakende synliggjøringen av utvalgene har aktualisert nødvendigheten av å gjøre en tydeligere grensedragnings mot andre lokalsamfunnsatsinger. Vi er i følgeforskningen blitt kontaktet fra ett av de tre stedene, utenfor stedets LSU, med en henvendelse som tydelig viser at roller, oppgaver og ansvar vikler seg inn i hverandre, med spor av frustrasjon og antydningvis aggresjon.

▪ **Underbygger ordningen demokratiske verdier?**

Et viktig grunnlag for ordningen med lokalsamfunnsutvalg, i relieff mot en rekke andre lokalsamfunns-initiativer og organer nevnt ovenfor, er *den demokratiske dimensjonen*. Utvalgene skal, sammensatt av syv personer fra lokalsamfunnet etter gitte kriterier, virke vitaliserende for demokratiet. Saker som skal opp i beslutende fora, skal forberedes og forankres bedre i lokale miljøer enn de ellers ville vært. Medborgerskap gjennom lokalsamfunnsutvalg skal gjøre de folkevalgte bedre i stand til å fylle sin rolle som representanter for innbyggerne i hele kommunen. Det forutsetter nær og sannsynligvis hyppig kontakt mellom personene i de lokale utvalgene og politikerne i sentrale utvalg, formannskap og kommunestyre. Vi kan ikke si at dette har vært et tydelig tegn i LSU-arbeidet så langt, og om utviklingen har beveget seg i noe retning under forsøket, kan det tyde på at det har blitt større avstand mellom sentrale politiske organ og LSU'ene. Et skriftlig innspill vi har fått, tar dette opp med en påpeking av at det aktuelle lokalsamfunnsutvalget i økende grad oppdager saker i lokal-avisa, som de selv mener at de burde vært konsultert om.

Forskning på feltet viser til at innbyggermedvirkning kan føre til at politiske vedtak kan *treffe bedre* ved at viktig informasjon om behov, ideer til løsninger og konsekvenser kommer «på bordet». Involvering av innbyggere kan lette iverksetting av tiltak fordi lokal forankring kan bidra til redusert konfliktnivå og større forståelse av hva som er nødvendige i en offentlig kontekst med mange hensyn å ivareta. Medvirkning som virker gir læring for både politikere og innbyggere fordi politikernes får innsikt i befolkningens ønsker og behov, og lokalbefolkningen får kunnskap om politikernes jobb med prioritering. Ordningen med nærdemokrati skal, ifølge teorien, gi det representative demokratiet større «responsivitet» ved å reagere raskere og mer adekvat på lokale problemstillinger enn om alle saker «fjernstyres» i større grad fra rådhuset. Det vil i så fall skape større tillit til demokratiet i befolkningen. – Alt dette forutsetter en tett kontakt og tillitsfull nærhet mellom politikere og saksbehandlere «på rådhuset» og aktører i nærdemokratiet ute i bygder og bydeler. Dersom ordningen med LSU skal fortsette/utvides, vil slik nærhet måtte vurderes som en tydeligere del av ordningen, slik vi ser det. Vi vil imidlertid understreke at vi ikke har datagrunnlag for å kommentere hvordan lokalbefolkningen opplever demokratiet i Asker, selv om vi i gjennomgangen av innbyggerundersøkelsen av befolkningen i Asker på kommunestyrets seminar på Holmen, så interessante- og løfterike tall om lokalbefolkningens holdninger til demokrati mv.

▪ **Underbygger lokaldemokratiske ordninger en patriotisme som undergraver kommunereformen?**

I Danmark viser noe av forskningen på nærdemokratiske ordninger at de enkelte steder som mistet sin selvstendighet i den danske kommunalreformen, har brukt sine nye lokalsamfunns-organer som en motkraft mot «kommunesammenlegningen», som det heter der sør. Vi finner ingen slike tendenser i de tre LSU'ene vi følger. Tvert om ser det ut som om opprettelsen av de tre har gjort kommunesammenslåingen mer smidig og tjent til å redusere opprinnelig motstand mot vedtaket blant personer og miljøer i deler av Hurum og Røyken.

▪ **Opplevs deltakelsen i det lokaldemokratiske arbeidet å være verdt innsatsen?**

Motivasjon for arbeid i lokaldemokratiske fora er en viktig, sannsynligvis den viktigste driveren for ordningen. Temaet har vært (og er fortsatt) et tema for følgeforskningen. Vi kommer tilbake til temaet, basert på ny data/nye surveyer i juni.

I korthet viser bildet foreløpig, noe fallende motivasjon. Vår vurdering er at det ikke skyldes at LSU har fått mindre betydning lokalt. Tvert om virker det som om LSU i den siste halve delen av sitt virke har satt tydeligere spor etter seg lokalt enn i den første fasen. Som nær-*demokratisk* faktor derimot, opplever nok medlemmene (jevnt over) at de har fått en mindre betydning i Askersamfunnet. Om de reelt sett har fått mindre makt er vi usikre på, vi tror snarere at differansen mellom hvor mye innflytelse de *trodde* (og håpet) de ville få, og den innflytelsen de *reelt sett har fått*, slår inn på redusert motivasjon. Dessuten har arbeidet krevd mye mer tid og krefter, særlig fra lederne av utvalgene, enn de hadde sett for seg. Dette slår naturligvis også inn på deres personlige kost/nytte vurdering, med betydning for motivasjon. Det forholdet at de alle, så langt vi vet, også opplever godtgjørelsen for arbeidet som «urettferdig lav», som en av dem uttrykte det, spiller inn på motivasjonen.

En eventuell videreføring av dagens modell eller en tilpasset ordning, bør etter det vi har anført ovenfor, fokusere spesielt på elementer som har med motivasjon å gjøre.

7. Noen konkrete punkter

I en slags sluttnote før vi avslutter notatet i siste kapittel tilbake i en litt mer overordnet betraktning om kommunen som system og lokaldemokratiske ordninger i lys av dette, vil vi liste opp noen punkter med noe mer karakter av råd, enn vi har gitt rom for ovenfor.

- Lokaldemokratiske ordninger må foregå lokalt. Det betyr, slik vi ser det, at det bør være et LSU i alle definerte lokalmiljøer – dersom modellen med LSU videreføres.
- Lokaldemokrati bør, om det fortsetter, ikke være et ekstraordinært tiltak (som i dag), men snarere «den måten vi håndterer det kommunale demokratiet på», dersom det skal videreføres.
- En satsing som den vi nå ser i kommunen, ser ut til å måtte bygge på klare roller og ansvar ift. *andre ordninger* lokalt, særlig virker det som om dette må ses i sammenheng med Innbyggertorg og Nærmiljøsentra/Frivilligsentraler.
- Det er temmelig klart at fortsatt satsing på nærdemokrati, vil være avhengig av dedikerte, men ikke dominerende ressurser fra kommunen; både økonomisk og administrativt.
- Selv om forsøksperioden er over, er det nødvendig med toleranse for «feil». – Nærdemokratiske ordninger og andre lokale tiltak/medborgerskap trives ikke under stramme kontrollregimer.
- Punktet ovenfor forhindrer ikke at nærdemokratiske ordninger kan underlegges en viss utålmodighet med ønsker og krav om synlige resultater.
- Nærdemokratiske ordninger og lokalt medborgerskap trives i en kultur av stor åpenhet og lav terskel/høy beredskap for initiativ utenfra. Nærdemokratiske ordninger og medborgerskap vil generere initiativer, og de må ikke (alltid) falle døde til jorden på rådhuset eller andre steder der ideer forventes å bli planer og handling.
- Det vil ganske sikkert styrke enhver nærdemokratisk ordning om den koples sammen med brukervennlige og relevante digitale verktøy⁵.

8. En sluttkommentarer om en grunnleggende utfordring på systemnivå

Flere norske og internasjonale forskningsarbeider viser at det er systematiske utfordringer knyttet til kommunalt arbeid med medborgerskap og samskaping. Vi finner utfordringene også i vår følgeforskning i Asker. Vi vil gjøre fylldigere rede for dette i prosjektets rapportering i juni, men fordi vi oppfatter at forholdet er relevant i den situasjonen dette notatet skal settes inni, kommenterer vi det også kort her.

Planlegging av framtiden

Etter to verdenskriger, i en periode med store folkehelseutfordringer, vokse krav og forhåpninger om å skape en bedre framtid fram, gjennom *planlegging*. Den plandominerte velferdsstaten fikk støtte

---

⁵ Dette siste er et stort selvstendig tema, som vi skrev inn som en opsjon i vårt opprinnelige prosjektilbud for følgeforskningen. Det ble ikke tatt med, og vil derfor heller ikke utvikles nærmere i dette notatet eller i øvrig rapportering fra vår side. Det har ikke vært en dimensjon verken i forsøket eller forskningen.

fra høyre til venstre i det politiske landskapet. Det var også bred støtte fra sivilsamfunn og næringsliv. Helse, omsorg, samferdsel, kloakk og kultur – alle samfunnsområder ble underlagt systematisk, rettferdig og universalistisk (allmenn) politikktutforming gjennom planer. Prinsippene avløste barmhjertighet og et mer vilkårlige personlige engasjementer som grunnlag for velferdssamfunnets utvikling – også i Asker. *Public planning* ble det dominerende regimet. Prinsippet gjelder fortsatt, men planene er blitt supplert med tall.

Kontroll og kalkulering av framtiden

Etter hvert ble oppgavene for velferdsstaten, ikke bare mange – de ble også mye mer komplekse. Kompleksiteten ble vanskelig å løse med tematiske planer og profesjonsoppdelt forvaltning. Offentlig sektor ble anklaget for ineffektivitet og beskyldt for treghet og lite fleksibilitet. De samme utfordringene hadde de i de store amerikanske industrimiljøene som hadde vokst fram etter krigen. Måneraketter, datamaskiner og andre industriprodukter kunne ikke lenger produseres på enkle samlebånd, og markedet endret seg raskere enn produksjonsplanene. Akademikere ved amerikanske handelshøgskoler og universiteter utviklet da en ny modell. S sammensatte produkter ble delt opp i enkelt-deler hvor hver del ble kvalitetssikret, kontrollert, budsjettet og kalkulert for seg, før det så ble satt sammen igjen. Politikere og byråkrater over hele (den vestlige) verden synes det var en utmerket idé. Prinsippene ble temmelig ukritisk, og fremfor alt raskt (noe som ble ansett som en verdi i seg selv) implementert i store deler av offentlig sektor – også i Asker. Det er dette vi som kjent kaller New Public Management (NPM).

Forskjellighetens fornuft

Enkeltborgere har på samme måte som politikere, byråkrater og organisasjoner i sivilsamfunnet, sine egne interesser og preferanser for hvordan samfunnet skal/bør utvikles. Om vi liker det eller ikke så har alle aktører en viss forforståelse av saker og forhold som er oppe til debatt. De (vi) følger våre preferanser og forsøker å realisere våre egne interesser i størst mulig grad. Mange av oss, kanskje utenom det partipolitiske miljøene, har kun vage- og ofte flertydige forestillinger om våre egne preferanser og interesser. Det preger likevel vår tenkning og handling. Manglende utvikling og framdrift i lokal samfunnsutvikling kan derfor enten skyldes konfronterende polemikk i situasjoner hvor ulike virkelighetsforståelser (eller prestisje) står bevisst og steilt mot hverandre, eller så kan det skyldes at ulike underliggende interesser og preferanser floker seg uten at aktørene helt forstår hvorfor. I offentlig planlegging og Excel-basert organisasjon og ledelse kommer ikke slike underliggende ulikheter alltid til overflaten i samtaler og prosessert rundt samfunnsutviklingen. Skinnenighet og overflatisk enighet om kolonnenes sluttsummer dominerer (se fotnote 1, side 1).

Vi ser at en ny, åpen håndtering av *diversitet* har de siste 10-15 årene vokst ut av skyggene fra planlegging og kalkyler. – Ikke *i stedet for*, oftere *tillegg til*. Nye former for samarbeid som defineres av en konstruktiv holdning til- og nærmest en dyrking av *forskjellighet som en skapende verdi*, ligger i bunnen av den framvoksende diskursen (og praksisen) som kalles samskaping/co-creation. Prosessene foregår åpent og dialogisk «nedenfra» i samskaping, i stedet for polemisk og instruktivt ovenfra i form av styring – litt forenklet sagt.

Så langt, så godt. Men så floker det seg igjen. Det som i det ovenstående fremstår som tre ulike former for institusjonell logikk representerer ulike *tankemønstre* som forplanter seg i *handlingsmønstre* og *praktisk politikk*. De tre tanke- og handlingsmønstrene kan trække i veien for hverandre. De eksisterer som sagt delvis ved siden av hverandre, men altså også i noen tilfeller *inni hverandre*. Det er i de siste tilfellene det oppstår problemer som vi synes å se, også i Askers prosesser knyttet til medborgerskap og politisk struktur.

En kommunal drift av lokalsamfunnsutvalg etter klassisk institusjonell logikk fra offentlig forvaltning og NPM, vil kunne underminere sine egne målsettinger. Det samme gjelder for så vidt også utvikling og utbygging av andre medborgerskap-satsinger hvor særlig ordningen med *Innbygertorg* kan være utsatt.

Basert på empirisk forskning om medborgerskap og samskaping, spesielt i Danmark, de siste årene også i Norge, ser vi at lokal forankring sannsynligvis må gjøres i tråd med en sivilsamfunnslogikk som i større grad bygger på samskapingens åpen dialog med en utforskende holdning uten forhåndsdefinerte maler, verken i format eller innhold. Det forutsetter at Asker kommune, i dette tilfelle, i så fall utvikler en nye rolle – at kommunale ledere, i politikk og forvaltning, utvikler et nytt adferdsmønster i måten å være kommune på. Slike paradigmeskifter har foregått før – men de er krevende, og de krever mer enn vedtak. De fleste vil si som en himmelfallen Peer Gynt «*Å tenke det, ønske det, å ville det med – men å gjøre det? - Nei, det skjønner jeg ikke!*». Asker kommune har de rette planene, budsjettene og langt på vei også en vilje til endring. Spørsmålene i dette notatet peker derfor i stor grad mot måter å *gjøre* det.

Forsøket med LSU i Asker peker på mange måter, beskrevet i dette notatet, på en ny måte å være kommune på. Men våre foreløpige funn peker nok foreløpig mot at de konvensjonelle og innarbeidede måtene å *være* kommune på kan fungere som hinder på veien mot å være kommune på en ny måte – om det er et mål.

Saksframlegg

Arkivsak
22/00058-125

Saksbehandler
Linda Merethe Harbo-
Haase

Behandles av
Slemmestad lokalsamfunnsutvalg

Møtedato
19.04.2023

Søknad om tilskudd - Fotokonkurransse - Vollen Vel

Forslag til vedtak:

1. Slemmestad lokalsamfunnsutvalg imøtekommer søknad fra Vollen Vel med inntil kr. [ ] til fotokonkurransse under forutsetning av at motivet kan tas fra hele utvalgets geografiske område (Nærnes, Sydskogen, Torvbråten, Slemmestad og Vollen), og at tema *Se Vollen* endres og tilpasses det geografiske området.
2. Arrangementet legges inn på hvaskjeriasker.no. Lokalsamfunnsutvalget bidrag skal fremgå av evt. markedsføringsmateriell.

1. Bakgrunn for saken/saksopplysninger

Vollen vel søker om kr. 12 000,- i tilskudd til å arrangere fotokonkurransse for folk i nærmiljøet. Fotokonkurransen er åpen for alle.

Fotokonkurransen skal ende opp i en utstilling der 30 av de beste bildene skal vises fram på torget i Vollen 11. juni. Utstillingen vil bli stående i flere uker. Det vil deles ut premier til de beste bildene. Tanken er at denne fotokonkurransen skal være starten på et annet prosjekt som søker ønsker å utvikle – *En dag i Vollen*, der målet er å vise hva Vollen har å by på for å skape lokal tilhørighet.

Tiltaket er estimert til kr. 22 621,- hvorav kr. 2 000,- er uforutsette utgifter. Vollen Vel bidrar inn med kr. 6 621,- og det søkes også om støtte fra Proaktiv Bolig og Prosjektmevling i tillegg til midler fra lokalsamfunnsutvalget med kr.

12 000,-. Tilskuddsmidlene og øvrige midler skal gå til bl.a. premier, bildeproduksjon, transport, vegger, underholdning og juryering etc.

I lokalsamfunnsutvalgets møte 5.10.20 ble følgende kriterier vedtatt til bruk ved vurderingen av søknader:

<https://www.asker.kommune.no/politikk/lokalsamfunnsutvalg/tilskudd-til-felleskapsfremmende-aktiviteter-og-tiltak/#retningslinjer>

Kriterier	Oppfylles kriteriene
Fremmer aktivitet og fellesskap på tvers av alder, kulturell bakgrunn og organisasjonstilhørighet?	Ja.
Er søker hjemmehørende i Asker?	Ja.
Er søker næringsdrivende, (er tiltaket «non-profit»)?	Nei. Søker er en ideell organisasjon.
Er prosjektet allment tilgjengelig?	Ja. Søker bes åpne opp for deltakere fra hele utvalgets geografiske område.
Er prosjektet til glede for lokalbefolkningen?	Ja.
Er arrangementet/tiltaket i Asker?	Ja.
Samarbeider flere aktører?	Nei.
Tilskuddet skal ikke dekke:	
Søkes det om tilskudd til drift av laget/foreningen?	Nei.
Søkes det om administrasjonskostnader?	Nei.
Søkes det om tilskudd gjennom andre kommunale tilskuddsordninger?	Nei. Det søkes støtte fra privat aksjeselskap.

2. Sakens relevans for de tre bærekraftsdimensjonene

Mål 17 Samarbeid for å nå målene

Kommunen ønsker å skape engasjement og deltagelse gjennom frivillighet, partnerskap og medborgerskap.

3. Tidligere behandling

Vollen vel har søkt og fått innvilget tilskudd flere ganger, deriblant til nyttårsaftenarrangement og prosjekt blomster i Vollen sommeren 2022.

4. Vurdering

En fotokonkurrans er et positivt tiltak for å skape samhørighet og lokal tilknytning for folk i området.

I søknaden står det at fotokonkurransen er åpen for absolutt alle, men at bildet skal være tatt innenfor Vollen-området, referert til to postnummer - 1390 og 1391. Skal Slemmestad lokalsamfunnsutvalg støtte dette tiltaket anbefales det at fotokonkurransen utvides til å omfatte alle utvalgets geografiske områder og at temaet *Se mitt Vollen* endres til f.eks. *Se mitt nærmiljø*. På denne måten vil tiltaket være mer tilgjengelig for flere deltakere, og samtidig bidra til å bygge ned avstanden mellom Vollen og de øvrige områdene.

Siden utvalget nå går inn i sin siste periode som et folkevalgt organ – og har begrensede midler igjen, kan det være lurt at utvalget tar stilling til om tilskuddet skal innvilges helt eller delvis.

Dokumentet er elektronisk godkjent.

Vedlegg:

Søknad om tilskudd - Vollen Vel - Fotokonkurrans
Budsjett fotokonkurrans og utstilling
Vedlegg - søknad - Skjerm bilde 2023-03-30 kl. 11.40

Saksprotokoll

Arivsak
22/00058

Saksbehandler
Linda Merethe Harbo-Haase

Behandlet av
1 Slemmestad lokalsamfunnsutvalg

Møtedato
19.04.2023

Saksnr.
18/23

Søknad om tilskudd - Fotokonkurransen - Vollen Vel

Slemmestad lokalsamfunnsutvalg har behandlet saken i møte 19.04.2023 sak 18/23

Behandling

Omforent endringsforslag:

1. «*Slemmestad lokalsamfunnsutvalg imøtekommer søknad fra Vollen Vel med inntil kr. 9 000,- til fotokonkurransen.*

Slemmestad lokalsamfunnsutvalg oppfordrer søker til å invitere folk i hele utvalgets nedslagsfelt til å delta i Se fritt.

2. *Arrangementet legges inn på hvaskjeriasker.no. Lokalsamfunnsutvalget bidrag skal fremgå av evt. markedsføringsmateriell.»*

Innstilling/Vedtak

Slemmestad lokalsamfunnsutvalg imøtekommer søknad fra Vollen Vel med inntil kr. 9 000,- til fotokonkurransen.

Slemmestad lokalsamfunnsutvalg oppfordrer søker til å invitere folk i hele utvalgets nedslagsfelt til å delta i *Se fritt*.

Arrangementet legges inn på hvaskjeriasker.no. Lokalsamfunnsutvalget bidrag skal fremgå av evt. markedsføringsmateriell.

Asker kommune

Søknad - Tilskudd til fellesskapsfremmende aktiviteter og tiltak - Slemmestad/Vollen/Nærsnes

Om søker	
Organisasjonsnummer 992685646	
Navn VOLLEN VEL	Adresse Vollenveien 1
Postnr. 1390	Sted VOLLEN
Kontonummer 7874 06 46248	
Kontaktperson	
Fornavn KNUT-HERMAN	Etternavn FØRSUND
Telefonnummer 91836651	E-postadresse knut@knut.no

Om tiltaket/arrangementet/prosjektet	
Beskriv tiltaket/arrangementet/prosjektet det søkes tilskudd til Fotokonkurranse med påfølgende utendørs fotoutstilling på torget.	
Søknadsbeløp (i hele kroner)	12 000
Beskriv hvem tiltaket/arrangementet/prosjektet eventuelt er et samarbeid med	
Beskriv hvordan tiltaket/arrangementet/prosjektet fremmer aktivitet og fellesskap på tvers av alder, kulturell bakgrunn og organisasjonstilhørighet Alle har et kamera! Konkurransen er åpen for absolutt alle og delt i to temaer: "Se Vollen" og "Se fritt motiv". Dette mener vi vil engasjere både store og små til å SE sitt nærmiljø. Resultatet skal vises med utstilling av de 30 beste bildene på torget 11. juni. Vi lokker potensielle deltakere med pengepremier. Utstillingen blir stående flere uker. Vi jobber også for at dette skal bli starten på et annet prosjekt: "En dag i Vollen". Et prosjekt som skal vise både de lokale, store som små, hvor mye Vollen har å by på. Det er viktig å bli glad i sitt eget nærmiljø.	

Vedlegg
Følgende dokumentasjon skal legges ved: - Enkelt budsjett (Ta med i budsjettet om du søker tilskudd fra andre. Ikke ta med utgifter til administrasjon)
Legg gjerne med annen informasjon f.eks. plakat eller utdypende prosjektbeskrivelse.
Vedlegg
Vedlegg Budsjett fotokonkurranse og utstilling.xlsx
Vedlegg Skjerm bilde 2023-03-30 kl. 11.40.55.png

Budsjett fotokonkurransse med Fotoutstilling 11.6.

	kostnader	inntekter
Premier	9500	
Vegger	2146	
Øvrige materialer	1500	
Transport	1000	
Bildeproduksjon	3375	
Lim	600	
Underholdning	1500	
Juryering	1000	
Uforutsette utgifter	2000	
sum	22621	
støtte Proaktiv		4000
søknad LSU		12000
Egenandel		6621

Anslått tid frivillig arbeid:

Skisser/tegning konstruksjon	30 t
Innkjøp/produksjon	40 t
Nettsider	20 t
Juryering/digitalt arbeid	16 t
Transport, rigg og montering	10 t
demontering og returtransport	6 t
sum	122 t

Bli med i vår første FOTOKONKURRANSE!

Vollen Vel inviterer til fotokonkurranse med påfølgende utstilling.

Konkurransen er åpen for alle og det er gratis å delta.

Omtrent alle har et kamera - og om du bruker mobilen eller et «ordentlig kamera» - det spiller liten rolle. Det er det å **se** motivet, lyset, fargene, kontrastene - og fange øyeblikket - som teller.

Søndag **11. juni** åpner vi en utstilling med de beste bildene, både de premierte og et utvalg andre gode.

Begge temaene har følgende premier:

- 1. pr kr 2500**
- 2. pr kr 1250**
- 3. pr kr 1000**

Fra en fotoutstilling vi arrangerte i 2012 med gamle bilder, som året etterpå ble en del av en bok.

Konkurransen har to temaer:

1: Se Vollen

Bildet skal være tatt innenfor postnummer 1390 og 1391
Du kan delta med inntil 3 bilder.

2: Se fritt

Motivet kan være hva som helst, mennesker, dyr, natur, nærbilder, gjenstander. Helt fritt.
Du kan delta med inntil 3 bilder.

REGLER FOR Å DELTA:

- 1: Bildene må være digitale, filstørrelse minst 2 MB.
- 2: Du må ha tatt bildet selv og ha sikret deg tillatelse til at bildet kan bli utstilt eller på annen måte vist i forbindelse med konkurransen.
- 3: Det utbetales ikke honorar utover premiene.
- 4: Bildene legger du inn på www.vollenvel.no senest **26. mai 2023**

Saksframlegg

Arkivsak

23/02183-3

Saksbehandler

Linda Merethe Harbo-
Haase

Behandles av

Slemmestad lokalsamfunnsutvalg
Heggedal lokalsamfunnsutvalg

Møtedato

19.04.2023
20.04.2023

Høring - tilknytningsplikt - Opphevelse Asker kommunes vedtak av 2014 om maksgrense på 250 000 kr for tilknytning til offentlig avløpsledning

Forslag til vedtak:

1. Heggedal lokalsamfunnsutvalg avgir følgende høringsuttalelse på høring om opphevelse av maksgrense for tilknytningsplikt for private avløpsanlegg:

- ...
- ...
- ...

1. Bakgrunn for saken/saksopplysninger

Kommunedirektøren anbefaler enhetlig praksis for hele kommune og legger fram en sak om å oppheve gamle Asker kommunes vedtatte maksgrense på 250 000 kroner fra 2014, da denne er nå utdatert og gjelder geografisk kun for gamle Asker.

Kommunedirektøren anbefaler heller at det gjøres en konkret helhetsvurdering (basert på lov og praksis) i hver enkelt sak om eier kan pålegges tilknytning til offentlig nett eller ikke. Ved at taket oppheves vil man oppnå lik praksis i hele kommunen.

Siden vedtaket anses å ha forskrifts form, sendes forslaget på høring før endelig vedtak gjøres av kommunestyret – etter innstilling fra utvalg for samfunnstjenester.

Høringsfristen er 1. mai 2023.

Se sakspapirer og video fra det politiske møtet her:

<https://www.asker.kommune.no/politikk/politiske-moter-og-dokumenter/?q=0015/23&c=200200214#result>

Til sak på høring:

<https://www.asker.kommune.no/asker-mot-2030/saker-pa-horing-og-kunngjoringer/horing-opphevelse-av-maksgrense-for-tilknytningsplikt/>

Dokumentet er elektronisk godkjent.

Vedlegg:

Saksframlegg -Tilknytningsplikt for private avløpsanlegg - opphevelse av maksgrense

Saksprotokoll ST, 23032023, Sak 15_23, Tilknytningsplikt for private avløpsanlegg - opphevelse av maksgrense

Saksprotokoll Kommunestyret - Spredt avløp - Utvalgssak 61-14

Høring - tilknytningsplikt - opphevelse av 250.000 kr grensa_

Saksframlegg

Arkivsak
23/03187-1

Saksbehandler
Ratnes Lahouratate

Behandles av
Utvalg for samfunnstjenester

Møtedato
23.03.2023

Tilknytningsplikt for private avløpsanlegg - opphevelse av maksgrense

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Asker kommunes vedtak av 2014 om maksgrense på 250.000 kroner for tilknytningsplikt (tilknytning til offentlig avløpsledning) etter pbl. kap. 27 anbefales opphevet.
Forslaget sendes på høring til 1.mai 2023.

1. Sammendrag og konklusjon

Saken gjelder tilknytning av eiendommer med private avløpsanlegg til offentlig avløpsledning. Spørsmålet er hvorvidt dagens praksis bør videreføres, oppheves eller om en ny praksis bør innføres. Tidligere praksis om maksgrense og tilskuddsordning i Røyken og Hurum kommune var forankret i hovedplan vann og avløp for GVD-kommunene (Godt Vann Drammensregionen). Denne ble opphevet med vedtak av ny temaplan for vann og vannmiljø i 2022. Kommunedirektøren anbefaler enhetlig praksis for hele kommunen og legger derfor frem en sak om å oppheve gamle Asker kommunes vedtatte maksgrense på kr. 250.000 fra 2014. Kommunedirektøren anbefaler heller at det gjøres en konkret helhetsvurdering i hver enkelt sak om eier kan pålegges tilknytning til offentlig nett eller ikke. Ved å vurdere hver enkelt sak for seg, vil man også kunne legge til grunn i vurderingen de ulike geografiske og topografiske forskjellene i kommunen. Det vil på denne måten oppnås lik praksis i hele kommunen.

Da vedtaket anses å ha forskrifts form, sendes forslaget på høring før endelig vedtak gjøres av kommunestyret etter innstilling fra hovedutvalg for samfunnstjenester.

2. Bakgrunn for saken/saksopplysninger

Eksisterende bebyggelse har på visse vilkår tilknytningsplikt til offentlig ledning, og kommunen kan da kreve dette. Vilkårene følger av plan -og bygningsloven §§ 27-1 (vann) og 27-2 (avløp) og forurensningsloven § 23.

Når det gjelder tilknytningsplikt, hadde Røyken og Hurum kommuner tidligere en praksis som ble politisk vedtatt (i deres hovedplaner) med en maksgrænse (på 2G) for tilknytningskostnader med en tilskuddsordning. Dette ble i etterkant opphevet gjennom vedtak av ny temaplan for vann og vannmiljø.

Asker kommune innførte i 2014 maksgrænse /kostnadsgrense på kr.250 000 for å kreve tilknytning til offentlig ledningsnett. Denne er nå utdatert og gjelder geografisk kun for gamle Asker.

Det er ønskelig å sikre likebehandling og harmonisering av regelverket i Nye Asker kommune. Interesseorganisasjonen for vann og avløp i Norge, Norsk Vann, har vært tydelige på at ved vedtak om maksgrænser så vil kommunene være pliktige til å gi økonomisk støtte (tilskudd) dersom kostnader i forbindelse med tilknytning overstiger vedtatte maksgrænse. Kommunalt bidrag til private på denne måten er ikke ønskelig.

Saksopplysninger

Tilknytningsplikten inntreffer først og fremst når offentlig ledning går over nærliggende areal. Det kan også kreves tilknytning i andre tilfeller når særlige hensyn taler for tilknytning, bla. dersom nåværende anlegg medfører forurensning.

Unntak fra tilknytningsplikten kan gjøres dersom kostnadene ved tilknytning blir uforholdsmessig store eller dersom særlige grunner tilsier det.

Unntak pga. forholdsmessige kostnader

Dette unntaket relaterer seg til i hvilken grad kostnadene ved å tilknytte en eiendom til offentlig avløp, overstiger det som er vanlige kostnader for området. Under en kostnadsmessig vurdering, er det hensiktsmessig å vurdere hvorvidt det foreligger helsemessige forhold eller fare for forurensning som kun kan løses tilfredsstillende ved tilknytning til offentlig ledning. I så fall kan tilknytning kreves også der kostnadene er betydelige.

Det bemerkes at det under forholdsmessighetsvurderingen har de tre kommunene hatt en praksis at man ber den som pålegget retter seg mot, innhente minimum 2 tilbud fra entreprenører som innsendes til kommunen, hvor man sammenligner høyeste og laveste tilbud.

Unntak pga. særlige grunner

Det kan gjøres unntak fra tilknytningsplikt til tross for at kostnadene er forholdsmessige, f.eks. hvis følgende særlige grunner tilsier det;

- 1) det er allerede etablert en god løsning for vann og avløp eller
- 2) det nylig er investert i et anlegg på eiendommen

Her må det gjøres en konkret vurdering av kvaliteten på det enkelte anlegg. Dette er en «kan-unnta» bestemmelse, slik at vurderingen er skjønnsmessig og behandles som en dispensasjonssak.

Kommunen har 3 alternativer ved pålegg om tilknytning for å øke eiers forutberegnelighet:

- 1) Sette et "øvre tak" (maksgrense med tilskuddsordning for overskytende beløp)
- 2) Finne normalkostnad(er) i kommunen
- 3) Gjøre en skjønnsmessig/ konkret helhetsvurdering i hvert enkelt tilfelle

1) Øvre tak

Et vedtatt maksbeløp/øvre tak i kommunen tilsier at kommunen *må* gi tilskudd på det overskytende beløpet til den som pålegges tilknytning. Dette kan ikke tas av selvkostmidler, og må derfor hentes fra andre poster i kommunens budsjett. I gamle Asker var denne maksgrensen på kr. 250 000 vedtatt i 2014. En slik grense i dag ville antagelig måtte økes til kr. 500 000, men med åpning for kommunalt tilskudd på overskytende beløp hvis tilknytning pålegges.

2) Normalkostnad

Normalkostnad er det det normalt sett vil koste å tilknytte en eiendom til offentlig avløp. Normalkostnaden kan gjelde hele kommunen, eller være spesifikk for ett område.

Dersom kommunen skal ha normalkostnad vil det kreve store ressurser å både finne normalkostnaden i de forskjellige områdene samt justere dette i takt med generell prisstigning. Hvis en normalkostnad skal gjelde hele kommunen, bør utgangspunktet være at normalkostnaden er den samme alle steder i kommunen. Samtidig kan det være betenkelig med at normalkostnaden er lik overalt i en kommune som er veldig ulik fra område til område innad i kommunen på grunn av varierende grunnforhold og hvordan offentlig nett er anlagt. En normalkostnadsberegning er i praksis komplisert å beregne, noe departementet har sagt at de har forståelse for.

3) Skjønnsmessig vurdering i hvert enkelt tilfelle

Det siste og mest praktiske og gjennomførbare alternativet, er at kommunen gjør en konkret helhetsvurdering i hver enkelt sak, herunder vurderer nærhet og

forholdsmessighet, og ev. vurderer om det foreligger særlige grunner som kan unntas fra tilknytningsplikt. Det er dette alternativet som anbefales i tråd med gjeldende praksis og uttalelser.

Dagens situasjon

De to siste årene har det vært flere klagesaker, hvor klager viser til nevnte øvre tak og dermed mener at hen ikke har plikt til å tilknytte seg til offentlig ledning dersom kostnadene overstiger dette.

Dette er en utfordring da taket/ kostnadsgrensen ikke gjenspeiler kommunen slik det er i dag sammenlignet med hvordan det var før kommunesammenslåingen. Taket/ kostnadsgrensen har heller ikke blitt justert i takt med prisstigning.

De siste årene har det også kommet en rekke uttalelser fra Statsforvalter og departement angående uforholdsmessige kostnader. Disse tilsier at det må gjøres en konkret skjønnsmessig vurdering i hver enkelt sak. Kommunens angitte kostnadsgrense er dermed ikke lengre i tråd med uttalelsene og praksisen som har utviklet seg på rettsområdet. Norsk Vanns anbefaling er også å fjerne kostnadsgrensen/ taket og heller gjøre en konkret vurdering i hver sak, i tråd med gjeldende praksis.

Praksis i andre kommuner

Lillestrøm og Bærum kommune har ikke normalkostnad/maksgrense – de foretar en skjønnsmessig vurdering i hver sak om det er rimelig å kreve tilknytning eller ikke iht. lov og praksis. Porsgrunn og Lier kommune har ingen normalkostnad, men et tak. De opererer med tilskuddsordning der tilknytningskostnaden for eksisterende boliger overstiger hhv. 1G og 2G (folketrygdens grunnbeløp). Tilskuddet dekkes av skattemidler og ikke selvkostmidlene. Drammen kommune har ikke hatt normalkostnader for områder, men har tatt utgangspunkt i meterpris basert på grunnforhold, bebyggelse med mer. Det har vært tak på kostnad for eier i henhold til tidligere felles hovedplan for vann og avløp (i regi av GVD samarbeidet).

Statsforvalterens syn på Asker kommunes praksis

Statsforvalteren har også vært skeptisk til kostnadsgrensen Asker kommune opererer med. Statsforvalteren har slått fast i en spesifikk klagesak at dagens "tak" i tidligere Asker ikke er bindende og anbefaler at Asker kommune fjerner denne grensen da denne er misvisende, og verken er oppdatert eller prisindeksregulert siden 2014. Statsforvalteren vektlegger at det må alltid foretas en konkret helhetsvurdering for å avgjøre om det er rimelig å kreve tilknytning.

3. Sakens relevans for de tre bærekraftsdimensjonene

Hensyn til klima, natur og miljø har fått langt større fokus. Rensekravene i forurensningsforskriften skal praktiseres strengere i tråd med Helhetlig tiltaksplan for Oslofjorden samt temaplan vann og vannmiljø, og dette vil i mange tilfeller kunne være ensbetydende med tilknytning til offentlig avløpsledning. Økt tilknytningsgrad til offentlig ledningsnett vil bidra til lavere risiko for forurensning fra private anlegg ut i grunnen, bekker og vassdrag, noe som igjen har en betydning for kommunens miljømål. Lavere risiko for forurensning vil også spare kommunen for unødvendige utgifter.

4. Tidligere behandling

- Gamle Asker kommune arkiv sak nr. 13/3723 Prosjekt Spredt avløp punkt 2a), se vedlegg.
- Gamle Røyken og Hurum kommuner vedtok hhv 25.10.2010 og 20.04.2010 å slutte seg til ambisjonene og strategiene i Felles hovedplan vannforsyning og avløp i Drammensregionen.

5. Kommunedirektørens vurdering

Det offentlige avløpsnett og renseanleggene driftes av selvkostmidler. Det betyr at avløpsgebyrene og tilknytningsgebyrene finansierer drift, vedlikehold og utbygging av avløpsnett og renseanleggene.

Reglene om tilknytningsplikt ivaretar dermed hensyn til at offentlig avløpstransport blir bygd ut og drevet teknisk og driftsøkonomisk rasjonelt. Private anlegg er mindre driftssikre og forbundet med større fare for forurensning. Levetiden for anleggene er begrenset, og risikoen for forurensning øker i takt med anleggets alder. Private anlegg er også mer ressurskrevende da de er avhengige av jevnlig slamtømming og oppfølging/tilsyn fra kommunen. Ved tilknytning til offentlig ledning har man bedre kontroll på forurensningen. Dette er bakgrunnen for at Asker kommune ønsker at flere skal tilknytte seg offentlig avløp.

I dag har Asker kommune forpliktet seg til å følge opp regjeringens «Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv», samt den nye temaplanen for vann og vannmiljø. Tilknytning av private avløpsanlegg til det offentlige avløpsnett er en viktig del av tiltakene som omhandler spredt avløp. Kommunen skal praktisere rensekravene i forurensningsforskriften strengt, og det vil i flere områder være vanskelig å tilfredsstille disse på grunn av dårlige grunnforhold. I slike tilfeller kan tilknytning til offentlig avløpsledning være eneste alternativ.

Røyken og Hurum kommuner var før kommunesammenslåingen en del av Godt Vann Drammensregionen (GVD) (i dag Godt vann (GV)). I dette samarbeidet var det lagt til rette for at det, i tilfeller hvor anleggskostnaden var høy (over 2G), kunne gis

tilskudd for at boliger skulle knytte seg til offentlig vann- og avløp. Dette var en politisk beslutning som hadde som formål at flere knyttet seg til offentlig avløpsledning. Både Hurum og Røyken kommuner vedtok våren 2010 å slutte seg til ambisjonene og strategiene i Felles hovedplan vannforsyning og avløp i Drammensregionen.

“Temaplan vann og vannmiljø” vedtatt mars 2022 for nye Asker kommune, erstatter tidligere hovedplaner for vann, avløp og overvann i de tidligere kommunene Hurum og Røyken, samt gamle Asker. Det betyr at den gamle praksisen i Røyken og Hurum angående tilskuddsordningen for kostnader over 2G ikke gjelder lenger i det hovedplanene til disse kommunene ble erstattet med ny hovedplan (dvs. Temaplan) for nye Asker kommune.

Vedtaket Asker kommune innførte i 2014 om maksgrensen var et kommunestyrevedtak. Dette vedtaket var ikke en del av noen hovedplan, men et eget vedtak. Så selv om det i ny temaplan fra 2022 fremgår at denne erstatter alle gamle hovedplaner for alle de tre gamle kommunene, så vil det fortsatt ikke erstatte gamle Asker kommunes vedtak av 2014, og derfor bør det være et nytt vedtak her, som opphever det gamle vedtaks punktet om maksgrensa. Dette er bakgrunnen for at denne saken legges frem. Denne opphevelsen vil også sikre likebehandling og harmonisering, på linje med opphevelse av maksgrense og kostnadstilskudd for de tidligere kommunene Røyken og Hurum.

I tråd med anbefalinger fra Statsforvalteren og Norsk Vann, samt praksis i andre kommuner på Østlandet, anbefaler kommunedirektøren å oppheve punkt 2 a i vedtaket for gamle Asker som gjelder maksgrensen. Kommunedirektøren anbefaler at det ikke opereres med noen maksgrense, men at det i stedet gjøres en konkret helhetsvurdering i hver enkelt sak om eier kan pålegges tilknytning til offentlig nett eller ikke. Det vil på denne måten oppnås lik praksis i hele kommunen. Ved å vurdere hver enkelt sak for seg, vil man også kunne legge til grunn i vurderingen de ulike geografiske og topografiske forskjellene i kommunen.

Da vedtaket anses å ha forskrifts form, sendes forslaget på høring før endelig vedtak.

Lars Bjerke
kommunedirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent.

Vedlegg:

Saksprotokoll Kommunestyret - Spredt avløp - Utvalgssak 61-14

Saksprotokoll

Arivsak
23/03187

Saksbehandler
Ratnes Lahouratate

Behandlet av
1 Utvalg for samfunnstjenester

Møtedato
23.03.2023

Saksnr.
15/23

Tilknytningsplikt for private avløpsanlegg - opphevelse av maksgrense

Utvalg for samfunnstjenester har behandlet saken i møte 23.03.2023 sak 15/23

Behandling

Saksbehandler Ratnes Lahouratate og direktør Ragnar Sand Fuglum besvarte spørsmål.

Innstillingen i 1 punkt ble enstemmig vedtatt

Vedtak

1. Asker kommunes vedtak av 2014 om maksgrense på 250.000 kroner for tilknytningsplikt (tilknytning til offentlig avløpsledning) etter pbl. kap. 27 anbefales opphevet.
Forslaget sendes på høring til 1.mai 2023.

ASKER KOMMUNE

L.nr.: 31508/14
S.nr.: 13/3723
Arkivnr.: /M30/
Dato: 15.05.2014
Saksbeh.: Kristin Jenssen Sola

Utvalg	Kommunestyret	Utvalgssak	61/14
Møtedato	13.05.2014		

Saksprotokoll: Prosjekt spredt avløp

Behandling:

Direktør Ragnar S. Fuglum tok sete under behandling av saken.

Saksordfører Frode Lerstein, Ap, tok opp komitéens innstilling og presenterte saken.

Ole Jacob Johansen, FrP, fremmet følgende forslag til endring:

Punkt 2 a) endres til «Øvre beløpsgrense for pålegg om tilknytning settes til kr. 200.000 inkl. mva.

Frode Lerstein orienterte om at det av vedtaket skulle ha fremgått 250.000 ekskl. mva.

Ordfører foreslo et gruppemøte. Møtet ble hevet for et gruppemøte fra kl. 19.18. til 19.25.

Per Anders Owren, H, fremmet følgende forslag til endring:

Pkt. 2 a) Øvre beløpsgrense for pålegg om tilknytning settes til kr. 250.000 inkl. mva.

Voteringen ga følgende resultat:

Innstillingen punkt 1 ble enstemmig vedtatt.

Forslaget fremmet av Ole Jacob Johansen til endring i punkt 2 a) falt mot fem stemmer.

Forslaget fremmet av Per Anders Owren til endring i punkt 2 a) ble deretter enstemmig vedtatt.

Innstillingen punkt 2 b) og c) ble enstemmig vedtatt.

Innstillingen punkt 3 ble enstemmig vedtatt.

Innstillingen punkt 4 ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

- 1. Tilsynsrapport for tilstand på utvalgte private avløpsanlegg i Asker tas til orientering.**
- 2. Følgende virkemidler forberedes for iverksettelse for å forhindre forurensning fra private avløpsanlegg til det lokale vannmiljøet:**
  - a) Øvre beløpsgrense for pålegg om tilknytning settes til kr. 250.000 inkl. mva.**
  - b) Ny lokal forskrift for private avløpsanlegg**
  - c) Utarbeidelse av sanksjoneringsverktøy for oppfølging av pålegg om tilknytning til offentlig avløp/oppgradering av privat avløpsanlegg**
- 3. Forslag til lokal forskrift for utslipp fra private avløpsanlegg, jfr vedlegg 2 legges ut til høring. Etter høring legges forskriften frem for behandling i kommunestyret.**
- 4 Det må i de enkelte områder vurderes utvidelse av det kommunale avløpsnett.**

Adresseinformasjon fylles inn ved ekspedering. Se mottakerliste nedenfor.

Vår referanse
23/03187-2

Deres referanse

Dato
30.03.2023

Høring - tilknytningsplikt - opphevelse av 250.000 kr grensa

Utvalg for samfunnstjenester har behandlet overnevnte sak i politisk møte 23.mars 2023, og vedtok å sende forslaget på høring til 01.mai 2023. Vi tilskriver dere da denne saken kan være relevant og av interesse for dere.

Kort sagt, gjelder saken tilknytning av eiendommer med private avløpsanlegg til offentlig avløpsledning. Spørsmålet er hvorvidt dagens praksis bør videreføres, oppheves eller om en ny praksis bør innføres. Kommunedirektøren anbefaler enhetlig praksis for hele kommunen og legger derfor frem en sak om å oppheve gamle Asker kommunes vedtatte maksgrense på 250 000 kroner fra 2014, da denne er nå utdatert og gjelder geografisk kun for gamle Asker.

Kommunedirektøren anbefaler heller at det gjøres en konkret helhetsvurdering (basert på lov og praksis) i hver enkelt sak om eier kan pålegges tilknytning til offentlig nett eller ikke. Ved at taket oppheves vil man oppnå lik praksis i hele kommunen. Se vedlegg med saksfremlegg fra 23.mars 2023 og tidligere saksprotokoll fra Kommunestyret (2014).

Siden vedtaket anses å ha forskrifts form, sendes forslaget på høring før endelig vedtak gjøres av Kommunestyret - etter innstilling fra Utvalg for samfunnstjenester. Frist for høringsinnspill må sendes innen 1.mai 2023.

Innspill kan sendes digitalt på kommunens høringsportal: [Høring: Opphevelse av maksgrense for tilknytningsplikt | Asker kommune](#)

Dersom det er ønskelig, kan innspill også sendes på e-post eller brevpost. Innspill som e-post sendes til post@asker.kommune.no - merk emnefeltet med "sak

Postadresse
Asker kommune
Katrineåsveien 20
3440 Røyken

E-post
post@asker.kommune.no
Telefon
66 70 00 00

Organisasjonsnummer
920 125 298
asker.kommune.no

23/03187". Innspill som brev sendes til Asker kommune, Katrineåsveien 20, 3440 Røyken. Merk konvolutten med "sak 23/03187".

Med vennlig hilsen
Ratnes Lahouratate
Jurist
44000 - Vann og vannmiljø

Dokumentet er elektronisk godkjent.

Vedlegg:
Tilknytningsplikt for private avløpsanlegg - opphevelse av maksgrense
Saksprotokoll Kommunestyret - Spredt avløp - Utvalgssak 61-14